

„Работница и колхозница“
(на эстонском языке)

Kõlgi maade proletaarlased, ühinege!

Naistöoline ja naiskolhoosnik

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu
1932

39-40

1932

SISUKORD

Lhk.

I Poliitiline osa:

Oktoobrirevolutsiooni 15. aastapäev. <i>N. Jürison</i>	1
Naistöölised, naiskolhoosnikud ja kõik töötavad naisterahvad võitlusele partei ja hulgalise töö tõstmise eest	3
Partei keskkomitee otsus alg- ja keskkoolide kohta	5
Ühiskondline omandus on püha ja puutumatu	7
Kasvage kommunistilisele parteile püsivateks poegadeks ja tütardeks	8
Võitlusele terve ja tugeva vahetuse eest	10
Suure kirjaniku ja revolutsionääri kirjanduse tegevuse 40 aks aastapäevaks. <i>K. R.</i>	12

II Uu kirjandus:

Mordva neiu (katkend). <i>M. Gorki</i>	14
Sõda sõjale. <i>A. Lukin</i>	21

III Kindlustame rahvusvahelist sidet:

Saksamaa naisseltsiliste kiri Nõukogude Liidu naistöölistele	22
Kolmas kriisiaasta	23
Ameerika valmistab naisterahvaid sõjale ette	23
Kas pean lõbunaiseks hakkama	25
Sotside järjekordne silmategemine töölistele	26

IV Sõnumid:

Ühte kaasvõitlejat ei ole enam	26
Poliithulgalise töö tõstmine naistööliste ja koduste perenaiste keskel	27
Tõstke kõrgemale sotsialistline võistlus	28
Trutneva külanõukogu ÜK(e)P rakuke. Tõsta kõrgemale töö naisseltsiliste keskel	28

Küsimused ja vastused

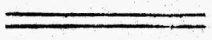
Mis põhjusel meil ühest kui teisest tööstuskaubast ja toiduainest puudus on?	29
--	----

V Arsti vestlus:

Kochi kepikesed ja lapsed	30
-------------------------------------	----

Majandusosa:

Piima eest hoolitsemine	31
-----------------------------------	----

**Naistöölised, naiskolhoosnikud ja kõik töötavad nais-
terahvad enamlise partei ja tema leninlise keskkomi-
tee lipu all edasi uutele võitudele!**

**Kõrgemale ÜK(e)P — Oktoobrirevolutsiooni
organisaatori lipp!**

Oktoobrirevolutsiooni 15. aastapäev

Nõukogude Liidu ja kogu ilma töörahvas ja töötavad hulgad pühitsevad Oktoobrerevolutsiooni 15. aastapäeva, mil vene töörahvas kukutas kangelaslikus võitluses kapitalistide ja mõisnikkude võimuvalitsuse Venemaal.

Nõukogude töörahvas ja töötavad hulgad oma jõudu ja tahet kokkuvõttes ning partei juhtimisel lõi kõik intervendid ja kallaletungijad tagasi ning asus tööstuse ja põllumajanduse tõstmisele ja ülesehitamisele.

15-aastane võitlus on selgeks tõenduseks, et enamline partei viib kindlat ja vanakumata tööliklassi võidukale sotsialistlikele pealetungimisele ja võitudele.

Nõukogude Liit läheb kindlalt sotsialistlik teed mööda, likvideerides lausa kollektiviseerimise alusel kulaklust kui klassi. Kollektiviseerimine on haaranud kaks kolmandikku talupoegade majapidamistest, on teostatud sotsialistlike majanduse alusmüüri ülesehitamine, on loodud võimas tehniline baas, mis võimaldab kogu rahvamajandust rekonstrueerida.

Igapäev näeme sotsialismi ehituses uusi võituseid, töötavad ja algavad tööd rida uusi hiihlasi, mida varem inimsugu pole näinud. Endine killustatud põllumajandusega ja tehniliselt mahajäänud tööstusega maa on muutunud eesrinnas sammuvaks maaks, kus ei tunta kriisi ega tööpuudust.

Klassivaenlane ja tema agentuur, „pahem“- ja parempoolsed oportunistid, püüavad meie ehitustööd lõhkuda, meie edasiliikumise hoogsust pidurdada.

Kommunistiline partei, eesotsas sm. Stalinaga, võitleb partei pealini moonutajate vastu, juhib ja viib Nõukogude Liidu sotsialistlike ühiskonna lõpuliku ülesehituseni. Nõukogudemaa töörahvas ja töötavad hulgad lõpetavad esimese viieaastaplaani teostamist nelja aastaga ja asub edukalt teise viieaastaplaani ehitamisele. Teise viieaasta jooksul likvideerime lõpulikult klassid ja muudame kõik elanikud teadlikkudeks ja aktiivseteks klassitu sotsialistlike ühiskonna ehitajateks, hävitame kõik need põhjused, mis eksploateerimist tekitavad.

Samal ajal, kui Nõukogude Liidus sotsialismi ehitatakse, süveneb ja laieneb kapitalistlikes ilmas majandusline kriis, mis on kapitalismi süsteemi kriis ja kapitalistlike korra aluseid kõigutab.

Peale sõjavarustuse valmistuse ei ole enam ainustki valmistusharu, kus ei tunta kriisi. Kapitalistline valmistus langeb, töötatööliste hulk kasvab, enam kui pool tööliklassist on täiesti ehk osaliselt tööta, hulkade vaesenemine ja rõhumine on ennenägematu suur.

Monopoolne kapitaal püüab laialdaste töötavate hulkade riisumisega, kõrgete tollimüüride ehitamisega, uute turgude ahnitsemisega kriisist pääseda, kuid see viib veel kriisi süvenemisele ja kapitalistidest vastuolude teravnemisele. Viimane ameerika „bum“*), mis oli laialiste töötavate hulkade petmiseks ja meeoleolu tõstmiseks välja mõeldud, läks lõhki kui seebimull. Finanskodanlus püüdis sellega hulkasid uskuma panna, et algab majandusline tõus ja elavus, kuid ka see katse nurjus nagu kõik teisedki.

Kommunistline Internatsionaali viimane täiskogu iseloomustab praegust ajajärku kui „Kapitalismi suhtelise stabilisatsiooni lõppu ja suurtele klassivahelistele, riiklikele kokkupõrgetele, uute revolutsioonide ajajärgule üleminekut“.

*) Hooveri kōmutegemine, et kriisist pääseda ja eelseisvatel presidendi valimistel omale hääli võita.

Revolutsioonilaine tõusust räägib see asjaolu, et kõikides maades kasvab majandusliste ja poliitiliste streikide ning demonstratsioonide arv, tihenevad kokkupõrked uulitsatel võitlevate tööliste ja hambunij relvastatud politseinikkude ja fashistide vahel.

Ei ole maad, kus pole märgata revolutsioniliste tõusu. Töötavad hulgad lähevad võitlusele kodanluse pealetungimise ja verise terrori vastu. Töötavad hulgad võitlevad praeguse näljapalga veel suurema kärpimise vastu ja tööpuuduse ajal abisaamise eest, võitlevad uulitsatel sõjahädaohu ja Nõukogude Liidule kallaletungi sepiptsuste vastu.

Laialistes töötavates hulkades kasvab klassiline arusaamine ja klassivahed on selgemad kui kunagi varem. Töötavad hulgad teavad, kes on nende vaenlane, — kelle vastu vaja sõjariist kätte võtta. Töötavad hulgad on arusaamisele tulnud, et sotsiaaldemokraadid õigusega sotsiaalfaschistide nime ära teeninud. Nad on töölistklassi otsekohesed vaenlased ja tööliste huvide mahasahkerdajad. Sotsiaalfaschistid teevad kõik, et takistada tööliste väljaastumisi kapitalistide ja kasvava fashismi vastu. Nad võitlevad kapitalismi ja fashismi diktatuuri kõvenemise eest.

Revolutsioonilise tõusu kasvamine imperialistlikes riikides ja asumaades, vastuolude kasvamine kapitalistlike riikide eneste vahel ning kriisist väljapääseteede otsimised on uute sõdade lahtipuhkemise põhjusteks.

Üks teise võidu püüavad suured kapitalistlikud riigid oma ülivõimu maksma panna ja kindlustada ning selleks arendavad nad sõjale ettevalmistamist palavikulise tempoga. Seda tõendab Jaapani Mandshuuria okupeerimine, valged bandede organiseerimine Kauges-Idas, palavikuline sõjale ettevalmistamine Poolas, Lätis, Eestis ja Rumeenias. Prantsuse imperialism kindlustab vanu sõjalis-poliitilisi liite ja loob uusi liite. Teravnevad vastuolud võitjate ja võidetud riikide vahel. Teravneb vaherkord Inglismaa ja Ameerika vahel.

Imperialistlikud riigid näevad väljapääsuteed ainult uutes sõdades ja verevalamistes. Nad teritavad sõjariiste ja valmistavad ette sõjale Nõukogude Liidu vastu.

Nõukogude Liit, kes on kogu maailma proletariaadi isamaaks ja sotsialistilise revolutsiooni baasiks, kohutab neid. Kapitalistlik ilm teeb kõik, et varem ehk hiljem tööliste isamaale kallale tungida.

Ähvardava sõjahädaohu puhul peame jõudu pingutama et hulkasid selle võitlusele mobiliseerida. Peame kommunistlike parteide võitluseloosungid hulkadesse viima ja tegeliku võitlusega näitama, et kommunistlik partei on ainuke tööliste ja töötavate hulkade õige juht ja nende vabaduse eest võitleja.

Kõikide maadekommunistlikud parteid peavad võitlusevalmis olema ja süstemaatiliselt proletariaadi diktatuuri maksmapanemise propogandat laiendama. Nad peavad Nõukogude Liidu töölistklassi võitluse saavutusi populariseerima ja näitama, kuidas Nõukogude maa töölistklass klassitud sotsialistlik ühiskonda ehitab. Iga maa kommunistlik partei peab oma read oportunistidest ja provokaatoritest puhastama ja neid häbiposti naelutama.

Eestimaa kommunistlik partei, oma halastamatu ja vankumata võitluses provokatsiooni vastu, näitab eeskuju teistele vennasparteid, kuidas partei puhtuse eest võitlust pidada.

15. Oktoobrirevolutsiooni aastapäeva pühitsedes näitab kogu ilma töölistklass ja kõik eksploateeritud hulgad oma valmisolekut sotsialistilise ilmarevolutsiooni ja proletariaadi diktatuuri eest võitlemiseks.

Nõukogude Liidu töörahvas ja töötavad hulgad, seal hulgas ka naistööline ja naiskolhoosnik, on valmis veel suurema vaimustusega esimest viisaastaplaani edukalt lõpetama ja lõõbrigaadina teiseviieaastaplaani teostamisele asuma.

Naistöölistes ja naiskolhoosnikud, asume Oktoobrirevolutsiooni 15. aastapäeva nimelisi löök- ja isetasuvuslisi valmistusbrigaade organiseerima. Tõstame kõrgemale sotsialistilise võitluse ja lööktöö, et ei oleks ühtegi naistöölist ja naiskolhoosnikku, kes aktiivselt osa ei võtaks valmistus-rahandus plaanide täitmisest ja ületamisest. Kõrvaldame kõik puudused ja väärnähtused oma töös ja võitluses.

Naistöölistes, naiskolhoosnikud ja naisovhoosnikud, võideldes valmistusplaanide täitmisest eest, viime lõpule sotsialismi ülesehituse ja kindlustame oma riigi kaitset imperialistlike haikalade kalletungimise vastu.

Ainult vihane võitlus kõiksugu kallakute vastu, võimaldab partei pealiini järjekindlat läbiviimist. Eriti teravalt valvel olles partei pealiini eest, kõvendame veel

enam võitlust parempoolsete, kui ka „pahempoolsete“ sõnakõlksutajate, mäda liberalismi, kokkuleplaste ja rahvusdemokratismi vastu.

Ainult enamlise leppimatuse ja halastamatusega võideldes leninlise partei vaenlaste vastu oleme kogu rahvusvahelise proletariaadi võitlusele eeskujuks ja tõuke jõuks.

Elagu Oktoobrirevolutsiooni 15. aastapäev!

Elagu Oktoobrirevolutsioon kogu ilmas!

Elagu kommunistline Internatsionaal — üleilmlise proletaarsete revolutsiooni peastaap!

Hilda Visnapuu.

Naistöölised, naiskolhoosnikud ja kõik töötavad naisterahvad — võitlusele partei- ja hulgalise töö omaduse tõstmise eest

„Töö talurahva naisterahvaste keskel on kõige nõrgemaks küsimuseks, see puudus peab tagasipööramatult likvideeritud saama.“
STALIN

Sotsialismi ehitustöö edusammud ja edaspidised ülesanded kohustavad igat vabrikut, tehast, asutust, sovhoosi ja kolhoosi partei- ja hulgalise töö omaduse tõstmise eest võitlusele asuma.

Tehastes ja vabrikutes tõuseb tööliste arv just maalt tulnud talupoegade arvel. Samasugust seesmist muutust näeme külas, kus 1930. aastaga 4 miljoni kehvik- ja keskmik-üksiktalupidajaid on kolhoosidesse ühinenud. Eila ja täna kolhoosi astunud talugoegi ei saa neile omastest harjumustest ja pruukidest vabastada, see peab sündima pikaldase ümberkasvatamise järele, nad peavad võitluse karastustulest läbi käima. Need uued töölised on veel tihedalt seotud oma isiklise majapidamisega, nad ei ole küllalt huvitatud töö parematest tagajärgedest ja tema omaduse tõstmisest. Nad mõtlevad aina sellest, kuidas aga ise suuremat sissetulekut saada.

Ja nimelt need uued töölised satuvadki kergesti klassivaenlaste mõju alla ja on valmis isegi kuritegevusele minema.

Vaatamata sellele, et meil on suured saavutused küla ümberkorralduse alal, ei ole meil klassivõitlus veel lõppenud, vaid kestab edasi ja ei kao veel nii ruttu. Teiseks on meil raioonide töö suurenenud ja kindlamale alusele seatud. Sidemes raioonide kindlustamisega on meil raioonides parteitöö kasvanud ja selle tagajärjel on võimata töötada vanade viiside ja harjumuste järele.

Meil tehti varem sagedasti parteilist ja hulgalist tööd „üldse“, tehti suuri ja ilusaid sõnu ja jäeti väiksemad asjad tähelepanuta ja tegemata. Tihti pidime nägema, et väga suure tähtsusega hoogtööd viidi läbi lubamata pealiskaudselt ja ametlikult ja ei tõmmatud laialisi töötavaid hulki nende küsimuste otsekohesele teostamisele.

Peagi lõpetame esimese viieaastaplaani täitmise ja asume teise viisaasta ehitamisele. Nende suurte ülesannete teostamine, mis teine viisaasta ehitamine üles seab, nõuab kõikide tööliste ja töötavate hulkade aktiivset osavõtmist ja võitlust, et edukalt seda teostada.

Sidemes nende ülesannete täitmisega peame hulgalist ja parteilist tööd tõstma kõrgemale astmele, selleks aga peame kõik parteilise ja hulgalise töö viima vabriku, tehase ja kolhoosi brigaadidesse, lülidesse ja gruppidesse.

Kõik valmistuslised küsimused, ükskõik, kui suured või väiksed nad'ka ei oleks, peab brigaadides ja lülides läbi arutatama. Iga brigaad või lüli peab teadma, kui suur on tema valmistusplaan, kuidas kiiremini ja paremini seda teostada ja omahinda alandada. Brigaadid peavad valmistusplaani suurendamise eest võitlusele asuma ja eneste poolt vastusammuvaid plaane välja lükkama. Kui töös on lõhe, siis tuleb seda küsimust põhjalikult arutada ja püüda teada saada, mis oli lõhede tekkimise põhjuseks ja kuidas neid kõike likvideerida, ja siis kõik teha, et tulevikus lõhede tekkimist ära hoida. Kui juhtub, et ettevõttes või asutuses ja kolhoosis ei ole töö veel sm. Stalini kuue ajaloolise tingimuse kohaselt ümber korraldatud, siis peab brigaad ja lüli kõik abinõud tarvitusele võtma, et neid puuduseid ja väärnähtusi kõige lühema aja jooksul likvideerida.

Kõik puudused ja väärnähtused, mis kolhoosides nähtavale tulevad, on selles tingitud, et paljudes kolhoosides ei tehta midagi, et sm. Stalini ajaloolisi tingimusi kogu töö aluseks võtta.

Tõenduseks selle kohta, et kohtadel sarnaseid väärnähtusi on, toon näitena kas või kolhoos „Noor Kündja“ (Seredka raioonis), kus heinakoristustöödel tuli nähtavale võrdsustamine, isikuvastutamatus jne. Brigadiiridele ei makstud mitte nende töö tagajärgede järele, vaid nõnda, kuidas isikud meeldisid. Heinakoristustöödeks ei olnud tööriistad, redelid ja kärbised korras. Samasugune hoolimatus ja ükskõiksus on see, kui hommikuti kolhoosnikud ei tea, kuñ tööle minna, ja peavad asjata aega raiskama, selle asemel, et õhtul oleks kõigile tööletulevatele kolhoosnikkudel ette teatatud, kuhu keegi tööle läheb. Need näited on selleks toodud, et näidata kuidas niisugused asjad, mis ehk mõnele pisikesed paistavad olema, on lõhede tekkimise põhjuseks. Et lõhesid likvideerida või nende tekkimisi tulevikus ära hoida, peavad kõik parteilased, noorteühinglased ja naisdelegaadid koondatud olema praktilisele tööle neile tööaladele, mis valmistuses otsustavat osa etendavad, nagu töökodades, karjalautades, põllul j.m. Kui kõik need valmistusealad on kindlustatud parteilastega või paremate lõoklastega, kui iga parteilane või parem naisdelegaat valmistusplaani täitmise ja omaduse tõstmise eest eesrinnas võitleb ja kolhoosnikke oskab kaasa tõmmata, siis on kindel, et me kõik lõhed kõige lühema aja jooksul likvideerime ja oma valmistusplaani täidame ning ületame.

Et vabrikutes, tehastes, kolhoosides parteilist tööd ja ainujuhtivust kõvendada ning kindlustada, selleks on tarvis kõigis töödes ja küsimustes paralleelsus likvideerida, mitte ära segada parteirakukese tööd kolhoosi esimehe või asutuse direktori tööga. Igaühel olgu omad tööd ja ülesanded. Partei peab kõik teadma ja juhtima, peab teadma, kuidas brigaad või üksik kolhoosnik töötab, kuidas töö läheb jne, kuid ei mitte mingil tingimusel ise täidesaatvaks organisatsiooniks muutuma.

Parteirakuke peab aktiivselt kaasa aitama, et kolhoosis või ettevõttes oleks ainujuhtivus, ja ta ei pea ennast direktori või juhatuse asemele seadma. Parteirakukestel kolhoosides ja ettevõtetes on omad ülesanded ja neid ei tohi ära segada kolhoosi ja ettevõtte operatiivsete küsimustega. Partei peab hulke partei ja valitsuse otsuste teostamisele mobiliseerima, peab võitlema partei pealiini puhtuse eest ja igasuguste oportunistide vastu, kes püüavad parteilinnist kõrvale kalduda ja seda liini moonutada. Parteirakuke peab hulke sotsialismi ehitustöös ja klassivõitluses juhtima ja mobiliseerima.

Kõik need ülesanded teostame ainult siis, kui kõvendame parteilist tööd hulkades eriti veel naiskolhoosnikkude ja kehvik-keskmikkudest naisterahvaste keskel. Me peame selleks vastavad eeltingimused looma, et naisseltsilised võimalust saaksid endid igakülgselt arendada. Peame kolhoosides, kus see veel puudub, ühissöögilaudu ja lastetubasid korraldama, et naisseltsilised saaksid vabal ajal lugemisega ja ringidest osavõtmisega enese poliitilist ja hariduslist tasapinda tõsta ja ühiskondlistest ja parteilistest tööd osa võtta.

Kui naisseltsilised oma töö ja võitlusega näitavad, et nad tõsiselt on huvitatud meie maa sotsialistilisest ümberkorraldamisest, siis tuleb neid paremaid naisseltsilisi parteisse tõmmata, et nendest kasvaks uus kaader sotsialismi ehitustööle. Paremaid naisseltsilisi tuleb igasugustele kursustele ja koolidesse saata, et neid pärast õppuse lõpetamist juhtivatele kohtadele kolhoosides või vabrikutes välja eraldada. Tuleb kõvendada tööd partei kandidaatide ja kehvikute grupis ja neid meie partei otsuste teostamisele mobiliseerida.

Vabrikutes, kolhoosides ja sovhoosides peab poliitõppust organiseeritama ja maksimum naisseltsilisi õppusest osavõtmisele tõmbama. Ringid tulevad nii organiseerida, et kõik naisseltsilised saaksid neist osa võtta; kellel poliitiline tasapind kõrgem, neile korraldada kõrgema-astmelised ringid, ja kellel vähem teadmisi, neile — algringid.

Kui naisdelegaatide ringid ei tööta või töötavad viletsasti, siis on tarvis nende tööd parandada ja vastavalt ümber korraldada. Naisdelegaatide ringid nii tehastes, vabrikutes kui ka kolhoosides ja sovhoosides peavad valmistusplaani täitmisel eesrinnas võitlejad olema. Neil tuleb sõjakalt tööle hakata, oma tööd sotsialistlike töömeetodite alusele seades ning teisi naisdelegaatide ringe sotsialistilisele võistlusele välja kutsudes. Parteilise ja hulgalise töö tõstmisega, selle suure ülesande teostamise ümber laialisi naisseltsiliste hulke mobiliseerides teostame oma juhi — sm. Stalini sõnu.

Partei keskkomitee otsus alg- ja keskkoolide kohta

Partei keskkomitee viimasel otsusel alg- ja keskkoolide kohta on suur ühiskondlis-poliitiline ja kultuurne tähtsus. Möödunud kaks aastat on meil koolitöö suureks pöördepunktiks olnud.

Partei keskkomitee 1930. aasta otsuse põhjal viidi sisse üldine sunduslik algkooli õppus. Tänapäev võime julgelt öelda, et teostasime partei otsuse ja algkoolis käimine sai kõikidele Nõukogu Liidu lastele sunduslikuks, väljaarvatud kõige põhjapoolsemate raioonide rahvad.

Meil ei tulnud piirduda üksinda sundusliku õppusega, vaid me pidime kõige visamat võitlust jätkama, et alg- või keskkoolis käivate õpilaste teadmiste tasapinda kõrgemale astmele tõsta.

Meil tuli kõigepeal kõik need puudused ja väärnähtused koolitöös kõrvaldada. Pidime teesid ja abinõusid tarvitusele võtma, et õpilaste teadmisi üldhariduslistes ainetes tõstma. Meil läks ülikoolidesse õpilasi, kellel ei olnud teadmiste miinimumi ei matemaatikas füüsikas, keemia teistes ainetes. Tuli kõik abinõud tarvitusele võtta, et kõrgematesse koolidesse läheksid täielikult kirjaoskajad üliõpilased, kes hästi valdaksid emakeelt, teaks matemaatikat, keemiat jne. Viimasel kahel aastal oleme sellel alal juba palju ära teinud, kuid siiski ei ole lõpulik murrang meie koolitöös veel läbi läinud. Kahe aasta jooksul on meie alg- ja keskkoolides õpilaste arv tõusnud 50 prots., sellele vastavalt on kasvanud ka õpetajate arv. Koolide võrk on laienenud, kooli tarbeasjade ja raamatute arv kasvanud.

Sel ajal Nõukogude Liidus kasvab tormiliselt sotsialismi ehitus, näeme kapitalistliku korra hävinemist ja kultuuri langust. Sel ajal kui Nõukogude Liidus kõik kooliealised lapsed, noored ja täiskasvanud õpivad igasugustes tehnilistes ja teistes koolides, kursustel ja ülikoolides ning oleme kirjaoskamatus peamiselt likvideerinud, samal ajal vähendakse kapitalistlikes ilmas koolide peale kulutatavaid summasid, vallandatakse õpetajaid ja sulutakse koolisid. Isegi kõige rikkamas kapitalistlikes riigis, Ameerikas, on rohkem kui neli miljoni kirjaoskamatu last, kes üle 10 aasta vanad.

Need hiigla edusammud, mida me näeme oma majandus ja tööstuse põhjalikul ümberkorraldamisel ja kultuurisel väerinnal, oleme kätte võitnud ägedas klassivõitluses klassivaenlaste kulakute vastu, samuti ka võitluses igasuguste „pahem“-ja parempoolsete vastu, võitluses partei õige liini eest ja leninlise keskkomitee kindlal juhtimisel. Neid edusamme võisid ainult enamlased ja proletaarne riik saavutada.

Kui läinud aastal sisse viidi 7-aastane üldõppus tööstuslistes linnades, vabrikute ja tehaste raioonides, siis käesoleval aastal muudetakse partei otsuse järele 7-aastane politehniline kool 10-aastaseks kooliks.

Käesoleval aastal teostame meie kommunistliku partei programmi punkti ja viime üldõppuse sisse kuni 17 aasta vanaduseni.

Viimane partei keskkomitee poolt vastuvõetud otsus oli sellest tingitud, et koolitöös ei ole keskkomitee poolt ülesseatud ülesandeid teostatud.

Viimane partei keskkomitee otsus annab konkreetseid näpunäiteid õppeprogrammi ja koolitöö kohta. Õppeprogrammid on koolides õpeainetega ülekoormatud, rida õppeaineid minnakse läbi väga pealiskaudselt, ja lapsed ei omanda kindlalt nii ühte kui teist õppeainet. Üksikute õppeprogrammi osade vahel puudub side. Keskkomitee otsuses on öeldud: programm peab täpsete teadmiste omandamist kindlustama, et lapsed saaksid kogemusi õieti lugemises, kirjutamises ja suusõnalisel kõnes, et iga õpilane oskaks iseseisvalt kirjatöid teha kodus ja koolis, ning oskaks õppetöid kogu meie sotsialistliku ehitustöö ja võitlusega siduda.

Keskkomitee otsuses peatatakse ka kogu koolitöö üldise korra ja meetodite juures. Õppetöö peab käima kindla tunniplaani järele. Õpilaste koosselts peab alaline olema. Teatud grupp peab töötama õpetaja juhatusel, igasuguseid õpetamiseviise arendades. Selle juures peab igakülgset praktiseeritama õppetöö kollektiivseid meetodeid. Alati peab uusi tarvitusele võetud õppemeetodeid ära kasutama, sest mis oli eila kohane, see võib olla ei kõlba enam tänapäev.

Tuleb hoiduda alaliste ja sunduslikkude brigaadide organiseerimisest.

Õppeainete läbitöötamine alalistes brigaadides ei kõlba enam tänapäev. Brigadilises ainetes läbitöötamisel tuli nähtavalé õpetaja töö ja üksiku õpilase põhjalise läbitöötamise allahindamine ja ignoreerimine. Partei keskkomitee oma otsuses pa-

neb kõikidele haridusosakondadele ette kõige lühema aja jooksul iseseisva brigadilise ainete läbitöötamise moonutamist kõrvaldada.

Et õpilaste teadmiste tasapinna tõstmise eest võidelda, selleks tuleb õpetajal iga üksikut õpilast tundma õppida ning tema teadmisi järjekindlalt ja täpselt arvestada. Õpilaste teadmiste omaduslise külje tõstmisega likvideerime võrdsustamise ja isiku vastutamatus õppetöös. Kui meil läinud aastal oli õppetöös saavutusi, eriti üksikute ainete omandamisel, siis peame käesoleval õppeaastal õpilaste ja õpetajate tööd veel kõrgemale astmele tõstma, kui see oli läinud aastal.

Seda saavutama ainult siis, kui arendame ja tõstame õpilaste keskel aktiivsust, arendame sotsialistlik võistlust ja lõõtkööd. Õpilased peavad individuaalset ja gruppide vahelist võistlust arendama ja kindlaid lepinguid sõlmima.

Kui eelmistel aastal oli viisiks õpilaste tööjõudu kolhoosi sise- ja välistöödel ära kasutada, siis tuleb edaspidi sellele lõpp teha. Kui kolhoosides oleks kõik tööd õieti ja otstarbekohaselt ära kasutatud, siis saaksid kolhoosid ilma õpilaste tööjõuta läbi ka kõige kiirematel tööaegadel. Kuidas õpilaste tööjõudu kolhoosides ära kakutati toon näituse, kus Domkino kolhoosi noorsookooli õpilaste tööjõudu õppeajal kõikides töödes ära kasutati: Õpilased, kellel õppetöö peaks olema esimesel plaanil, olid kolhoosi palgaline arvepidaja, brigadiirid ja teistel töödel. Muidugi, on väga hea, kui õpilased töötavad, kuid see peab minema teises sihis. Külas ehk kolhoosis, kus on noorsoo kool, peab olema vastav maaala, mis oleks näitlikuks ja katseliseks aia- ja põllumaaks. Õpilased töötaksid eriteadlase juhendamisel ja saaksid rida praktilisi kogemusi, kuidas paremini aiandust ja põllumajandust tõsta.

Töö kogemused tõendavad, et õpilaste teadmiste tõstmine ja üldine kord oleb palju ära õpetajatest. Õpetajad peaksid sarnaseid töömeetodeid leidma, mis noorsoo kasvatuses ja õppuses häid tagajärgi annaks. Õpetaja peab oskama õpilastele nii läheneda, et õpilased temas näeks vanemat seltsimeest ja kasvatajat.

Sidemes koolide võrgu laienemisega on meil uusi noori õpetajaid, kellel puudub pedagoogiline haridus, ehk kelle tööstaash on väike. Parteilised ja ühiskondlikud organisatsioonid peavad kõik tegema, et õpetajate kvalifikatsiooni ja teadmiste tasapinda tõsta. Tarvis on organiseerida koole ja täiendavaid kursuseid õpetajatele. See töö ei tohi ka siis lõppeda, kui koolitöö on alanud, vaid peab järjekindlalt edasi jatkuma, ainult oma vorme muutes. Õpetajaid peab varustatama vastava kirjandusega, peab alalisi kursuseid ja kirjateel õppimist organiseeritama jne. Õpetajaid ei tohi ühiskondliste ja teiste töödega üle koormata. Sellega võetakse õpetajatel õppetundideks ettevalmistamiseks ja oma kvalifikatsiooni täiendamiseks võimalus.

Varemadel aegadel oli harilikuks nähtuseks, et õpetajal tuli rohkem kolhoosi, küla ja teiste töödega tegemist teha ja koolitöö jäi teisejärgulise tähtsusega tööks. Selle tagajärg oli, et õpilaste teadmiste tõstmine, tööviljakus ja distsipliin langes.

Teisest küljest tuleb tõsta õpetajate majanduslist seisukorda, et palk saaks õigel ajal välja makstud, et õpetaja ja ta perekond oleks korteriga kindlustatud. Partei viimase otsuse põhjal varustatakse õpetajaid nii tööstuskaupadega, kui ka toiduainetega ühevõrdselt tööstustöölisega.

Meil, naistöölistel, naiskolhoosnikkudel ja üksikmajapidajatel naisseitsilistel, tuleb koolitööle igakülgelt kaasa aidata. Meie peame võitlema selle eest, et lapsi korrakult ja kuni õppetöö lõpetamiseni koolis käiks. Laste enneaegse äravõtmisega koolist aitate kaasa koolitöö lõhkumisele, võtate lastelt kooliskäimise võimaluse. Naisseltsilised peavad jõudu mööda kaasa aitama, et koolis oleks organiseeritud soojad lõunad lastele.

Väga suure tähtsuse omandab naisseltsilisest lastevanemate osavõtmine koolinõukogu tööst, et seal oma näpunäiteid ja soove avaldades koolitööd tõsta. Kui kõik naisseltsilised aktiivselt osa võtavad ja koolitööd tõsta aitavad, siis teostame kõige lühema ajajooksul meie partei otsuse.

Ühiskondline omandus on püha ja puutumatu

Kesktäidesaatekomitee ja NSV Liidu rahvakomissaride nõukogu otsus riikliste ettevõtete kolhooside ja kooperatsiooni varanduse kaitse ja ühiskondlise kindlustamise kohta, peab naistöölistele, naiskolhoosnikkudele ja kehvik-keskmikkudest üksik talu-naisterahvastele laialiselt teatavaks saama ning nende tähelepanu sellele küsimusele mobiliseerima.

Meie sotsialistlikes riigis on ühiskondline omandusriikline omandus. Kolhooside ja kooperatiivide omandus on püha ja puutumatu. Kes seda ühiskondlist omandust püüab lõhkuda, see püüab sellesamaga lõhkuda nõukogude korda ja teda peab hindama kui rahva vaenlast.

Oktoobrirevolutsiooni võidud võimaldasid meil kapitalistidelt ära võtta tehased, vabrikud, pangad ja maa ning nad ühiskonna omanduseks muuta. Vabrikute tehaste, kaevanduste ja maa äravõtmisega ei saadud veel klassivaenlast hävitada, nad püüsid alal, ühes nendega jäijärele veel vana korra jäänusena — vargas. Vaatamata sellele, et klassivaenlastelt — vabrikantidelt, mõisnikkadelt, pappidelt ja kulakutelt — võimas sõjariist käest ära sai löödud, panevad nad kõige visamalt ja ägedamalt vastu, püüdes varastamisega ja röövimisega sotsialistlik ehitustööd lõhkuda ja takistada.

Kogu nõukogude valitsuse kestvusel oleme varguste ja röövimiste vastu kõige ägedamat võitlust pidanud. Klassivaenlased lootsid kogu aja, et nõukogude valitsus muutub ja et peagi võivad kapitalistlikud ollused endiselt kasvama hakata. Kuid nähes, et see äpardas, hakkasid nad väliste vaenlaste peale lootma ja tegid kõike, et Nõukogude riiki hävitada. Ja kui nende kallaletungimiste ja interventsiooni ettevalmistustele ning selle organiseerijatele kõige otsustavam vastulööki anti, siis hakkasid klassivaenlased uusi meetodeid tarvitama.

Meie proletaarne riik on hiiglahüpetega edasi jõudnud. Päev päevalt kasvavad ja arenevad valmistuslikud jõud ja ühiskondline omandus. Meie maa on põhjalikult muutunud oma näo. Igal pool tehakse kangelaslikku tööd ennenägemata visadusega. Seal, kus mäed ja jõed aastaid ja sadandeid kasutamata seisid, seal on kerkinud üles suured tööstuse hiiglased. Igal pool näeme uusi ehitusi, tehaseid, vabrikuid, sovhoose, kolhoose, raudteid, mis loodud miljonite töötavate hulkade tööga. Seda kõik näevad klassivaenlased ja püüavad kõik teha, et sellele hiiglatööle kaikkaid ette loopida.

Klassivaenlane kulak vaatab oma surmaeelsetes krampides hirmunud silmadega, kuidas tehniliselt mahajäänud ja killustatud põllumajandusega maa on viimaste tehniliste saavutustega varustatud suurpõllumajanduslikeks maaks muudetud. Kulak teesk kõik, et oma kulaklist majapidamist tagasi võita. Selleks võtab ta kõik oma viimased võitlusvõtted tarvitusele, et töötajaid paljaks röövida ja põletada. Kulakud ja nende agendid varastavad kolhoosi põldudel vilja. Sellega tahavad nad kolhoosnikkude sissetulekuid vähendada ning kuritahtliliselt vilja hävitada.

Samasugust nõukogudevastast võitlust näeme asutustes, ettevõtetes, raudteel, kus klassivaenlane ja tema agendid varastavad ja röövivad.

Kas võivad töölised, kolhoosnikud ja sovhoosnikud, kes vabrikutes, kolhoosi ja sovhoosi põldudel kangelaslikult võitlevad tööstus- ja rahandusplaani täitmise eest, lubada, et klassivaenlane — varas ja riisuja meie asutustes istub ja nende vaevaga omandatud ühiskondlist vara röövib?

Kas võib nende riisujate ja varaste vastu halastust olla? Meie naistöölisel ja naiskolhoosnikud töötavad kõige halastamata kombel nende vastu, võidelda, kes ühiskondliku vara järele käe välja sirutavad.

Naistöölisel, naiskolhoosnikud, naissovhoosnikud, ärge unustage hetkekski klassivaenlaste kuritegevust. Olge igalpool ja igal ajal valvel ühiskondlise vara kaitseks.

Meie peame vähemarenenud naisseltsilisi kasvatama ja neie seletama, et nende suhtumine ühiskondliku varanduse vastu olgu rajatud austusele ja lugupidamisele ja et nad igal silmapilk valmis oleksid seda kurjategija eest kaitsma.

Kesktäidesaatekomitee ja rahvakomissaride nõukogu otsustasid kolhooside ja kooperatiivide varandust muuta ühevõrdseks riiklisega ja nende varandusele igapidi kaitset kindlustada. Otsuse põhjal mõistetakse kolhooside ja kooperatiivide varanduse riisujad ja varastajad **mahalaskmisele** ning nende varandus konfiskeeritakse. Kergemataval tingimustel muudetakse mahalaskmine kümneaastaseks vabaduse kaotuseks.

Kui kulakliste olluste poolt vägivallaakte ja ähvardusi kolhoosnikkude suhtes tarvitusele võetakse, mõistetakse kulaklised ollused väljasaatmisele 5—10 aastaks, ilma amnestia saamiseta.

Kõik naistöölised, naiskolhoosnikud, olge valvel ja hoidke ühiskondlist vara, mis on meie sotsialistilise ehitustöö aluspõhjaks.

Kogu naistöölise, naiskolhoosnikkude ja naissovhoosnikkude hulkade revolutsiooniline valvelolek — on ühiskondlise omanduse, meie vara kaitsemine varguste, röövimiste eest klassivaenlaste poolt.

Kasvage püsivateks poegadeks ja tütardeks kommunistlisele parteile

Juulikuu algul oli üleliiduline komnoorteühinglaste VII konverents. See konverents tuli kokku kahe viisaastaku vaherajal ja märkis ära leninlise noorteühingu ülesanded ja töö meetodid.

Konverents kriipsutas eriti alla noorteühinglaste suurt osa, kui partei esimest abi tulevase noorsoo kasvatamisetöös. Leninlises noorteühingus on üle 5 miljoni noore tema mõju all on aga kümned miljonid parteitud noori.

Sellepärast seadis konverents üheks tähtsamaks ülesandeks komnoorteühingu ette, tõsta komnoorte kasvatuse ideelist tasapinda ja poliithulgalist tööd parteitute noorte hulgas.

Konverents seadis ülesandeks igakülselt kaasa aidata noorte marksistlik-leninlise õppuse tõstmisele, et noored veel rohkem osa võtaks kõikidest majanduslistest poliitilistest ja kultuursetest ehitustöödest.

Konverentsi otsustes nõutakse noorte poliitkoolide ja ringide laiendamist, raamatute, ajalehtede ja ajakirjade läbitöötamise tõstmist, noorte koosolekute omaduslise külje tõstmist, hulgalist agitatsiooni laiendamist jne.

Konverents kriipsutas alla, et komnoorteühinglane peab olema noorte hulkade väsimata juht ja organisaator, peab olema linna ja maa parteitute hulkade organisaator. Igast komnoorteühinglasest peame enamlaste kasvatama, kes oskaks oma tööd ja elu sotsialistilise ehitustööga siduda ja oskaks meie kasvu raskuseid kõrvaldada.

Igast komnoorteühinglasest peame uue sotsialistilise ühiskonna inimese kasvatama, kes oleks tõsise ja kindla revolutsioonilise tahtejõuga. Kasvatamist peab algama varajastest aastatest peale ja ta peab haarama oma mõju alla kogu meie maa noorte hulga. Sidemes selle tööga on leninlane komnoorteühing pioneerorganisatsioonide otsekoheks juhtijaks, millele konverents erakorralist tähelepanu pööras.

Konverents tunnistas, et vaatamata sellele, et ligi 6 miljoni noort ühendava pioneerorganisatsiooni töös on saavutusi, tema töö omaduslised küljed siiski mitterahuldavad on.

Konverents kriipsutab alla nõrka juhtimist ja abiandmist pioneerorganisatsioonidele komnoorteühinglaste poolt. Kool on võitlus teaduse eest, kuid võitlus õppetöö tõstmise eest ja teaduslik distsipliin ei ole pioneerorganisatsiooni töö tähelepanu keskpunktiks olnud.

Konverents otsustas rohkem tähelepanu pöörata noorte pioneersalkadele, nende tööd kindlustada ning keskkomitee 21. aprilli 1932. aasta otsust pioneerorganisatsiooni kohta teostada.

Komnoorteühinglaste tegevuse lõökprogramm, mis vastuvõetud VII konverentsi poolt, seab kõrgemad nõudmised komnoorteühinglaste töö tõstmiseks praegusel silmapilgul ja eriti hulgalises poliitilises töös. Kogu noorteühinglaste töö parandamise peatingimuseks peab olema iga komnoorteühingu liikme energiline võitlus sotsialistilise võitluse ja lõöktöö omaduslise külje tõstmise eest, võitlus kõrgema töövillakuse ja sotsialistilise töödistsipliini tõstmise eest, nende ülesannete teostamine sm. Stalini kuue tingimuse alusel.

Komnoorteühing peab iseäralist tähelepanu pöörama sellele, et sotsialistlike võistluse ja lõõktöösse oleks tõmmatud need noortöölised, kes hiljuti valmistusse tulnud.

Aasta-aastalt kasvab noorte nais- ja meestöölise erikaal sotsialistlikes tööstustes. Töölise noori, 24 aasta vanuses, oli 1928. aastal 31 prots. kogu töolistest, 1931. aastal tõusis see protsent kuni 41-ni. Uutes ettevõtetes on noorte mees- ja nais-
töölise protsent veel suurem. Kõigile on teada komnoorteühinglaste ehitatud töökodade aggregaadid, kõrgahjud, elektrialahjud, vabrikud, ehitused, sovhoosid ja masina- ja traktorijaamad — need on töökangelaste võidetud saavutused.

Alaealiste laste eksploateerimine kapitalistlikel mail

Esimese viisaasta lõpetamise aasta plaanide edukas teostamine ja edaspidine võitlus sm. Stalini 6 ajaloolise tingimuse täitmise, meie maa majanduslikult iseseisvaks muutmise ja riigikaitse kindlustamise eest ning teise viisaastaplaani enamline ettevalmistamine — see kõik nõuab edaspidise noorte töö omaduslikult tõstmist.

Töölisklassi ridadesse tuleb iga aasta sadatuhandeid uusi nais- ja meestöölisi juurde. Need noored on kasvanud nõukogude tingimustes. Need noored naistöölised ja naiskolhoosikud pole näinud vanu kapitalistlikke vabrikuid, eksploateerimist ega rahvuslikku orjastamist, nad ei ole näinud töötatöölise kannatusi ega raskusi. See kõik seab kogu teravusega meie ette ülesande: poliitilist kasvatust laiendada ja tõsta ja selle mõju alla haarata kõiki noori naistöölisi ja naiskolhoosnikke, nendest uusi aktiivseid kaadreid kasvatades.

Komnoorteühinglaste peal lasub üks vastutavamatest ülesannetest — töölise materjaalse olukorra ja varustamise parandamine. Partei on kõige laialdasemalt üles seadnud küsimuse kolhoosi kaupluse arendamisest, laialt tarvitavate tööstuskaupade valmistamise suurendamisest ja töölise ja töötavate nõudmistele ning kaebustele kõige suurema tähelepanu pööramisest.

Tarvis kaasa aidata eesrinnas sammuvatele nende küsimuste eest võitlejatele, nende ridu paremate noorte nais- ja meestöölisega kindlustades.

Komnoorteühinglaste VII konverents seadis ülesandeks õpetada noori nais- ja meestöölisi kultuursemalt elama ja viljakamalt töötama. See tähendab, et võimalikult

rohkem tähelpanu pöörata noorte kultuur-eluolu peale, kasvatades neid mitte üksi tehastes, vabrikutes, vaid ka siis, kui nad asuvad ühiselumajas, barakis ja kodus.

Töötada viljakamalt — tähendab töötada lõõktöölisena, suuremaid töönorme välja töötades ning töösaaduste omaduslist külge tõstes; see tähendab mitte nii töötada nagu meie esisad, ega ka mitte nii, nagu millaski varem töötati, vaid töötada nii, et veel kõrgemat tööviljakust saavutada, kui seda kapitalism kunagi varem on näinud.

Meil on käimas hilgla võitlus viieaastaplaani nelja aastaga täitmise eest ja nende hiiglasuurte ülesannete lahendamine leiab hullumeelset vastupanu põhjavajunud kapitalistlike elementide poolt, kes rahvusvahelise imperialismi peale toetuvad.

Sidemes sellega seadis üleliiduline komnoorteühingu VII konverents lõõk-ülesandeks igakülgsele parteile kaasa aidata proletariaadi diktatuuri kindlustamises ning kapitalistlikele elementidele edaspidises pealetungimises, kõige armuheitmata vastulöögi andmises klassivaenlasele ja igakülgse võitluse laiendamises oportunisti vastu.

Iga noor naistööline ja naiskolhoosnik peab noorteühingu ridadesse astuma, peab kindlalt ja vankumata meeles pidama meie juhi — sm. Stalini sõnu:

„Õppige enese tööd siduma võimsa revolutsioonilise pealetungimisega, olge kindlateks, asjalikkudeks enamlisteks ehitajateks, olgu meie kommunistilise partei püsivateks poegadeks ja tütardeks.“

Võitlusele terve ja tugeva vahetuse eest

„Võitlus terve vahetuse eest peab rajatud olema Lenini õpetusele. Tema näitas, et nimelt noortel seisavad võitlused kommunismi eest alles ees ja need võitlused nõuavad tugevat, terveid — terasnärvidega ja raudmusklitega noori“ (Partei keskkomitee otsusest).

Kommunistiline lasteliikumise töö kümneaastased kokkuvõtted räägivad pioneeride kasvu saavutustest — noored leninlased; ühes komnoortega, parteiga ja kogu Nõukogu Liidu proletariaadiga võitlevad sotsialismi ülesehituse eest.

Klassivaenlased, kes viimastelt positsioonidelt välja tõrjutud, püüavad hullumeelselt oma mõju laste ja alaealiste peale avaldada, püüdes proletariaadile võõra ideoloogiaga lapsi mürgitada

Sarnane mõjuavaldus tungib pioneerorganisatsioonidesse neil juhtumistel, kui poliitiline kasvatus on nõrk.

Partei keskkomitee tegi otsuse pioneerorganisatsioonide kohta. See otsus on pioneertöö ja kogu mitmemiljonilise Nõukogude Liidu laste kasvatamise võitluse programmiks.

Laste aktiivsus peab juhitud olema õppuse omaduslike tõstmise peale; tarvis saavutada täielikku kirjaoskust, kultuursust ja kõrget tehnilist ettevalmistust.

Tarvis kasvatada paremaid lõõklasi vabrikutele ja tehastele, kes oleks eeskujulikud võitlejad kollektiivsel tööl.

Iseäranis peavad ühiskondlised organisatsioonid tähelpanu pöörama nende laste peale, kes lastemajades elavad ja keda arvuliselt on 136.000 inimest. Selle juures on tarvis võitlust pidada järelvaatuseta lastekasvatuse vastu.

Meil on rida fakte, kus kohalikud nõukogude-organisatsioonid ei pööra küllaldast tähelpanu lastemajadele ja tubadele. On juhtumisi, kus lastemajad liigvideeritakse ja ruumisid kasutatakse teisteks otstarbeteks.

Näiteks kolhoosis „Noor Kündja“ liigvideeriti lastetuba sel põhjusel, et naiskolhoosnikkude tööjõudu oli tarvis heinatöödel ära kasutada. Paljudest kohtadest kirjutatakse meile, et lastetoale väge vähe tähelpanu pööratakse, ja kui mõnes kolhoosis lastetuba avataksegi, siis ei vasta ta nendele nõuetele, mis iga lastetuba ja lastemaja kohta üles seatakse.

„Koidu“ nimelises kolhoosis kavatseti ammuigi lastetuba korraldada, kuid kavatsustest kaugemale see töö edasi ei nihku. Sarnaseid fakte võib tuua palju, kuid neid on küllalt järelduse tegemiseks, et parteilised, ametiühisuslised ja majanduslised organisatsioonid kohapeal ei pööra sellele küsimusele küllaldast tähelepanu ja ei mobiliseeri laialist nõukogude ühiskondlust selle küsimuse ümber.

Nüüd, kus miljonid naisterahvaid valmistusesse tõmmatakse, kerkib üles rida praktilisi ülesandeid, ühenduses selle hädaohuga, et paljud lapsed järelevaatuseeta jäävad, kellede vanemad töötavad valmistuses ja ühiskondlisest ja parteilisest tööst osa võtavad.

Kõik organisatsioonid peavad töötama **kokkukõlastatult** partei juhtimisel ja üksteist aidates. Kooperatsioon on kohustatud koolide, lastemajade, söimede ja laagrite varustamist parandama. Ametiühisused peavad laiendama kaadrite ettevalmistamist ja laste-klubide, -teatrite, -raamatukogude ja -kinode tööd.

Lastekodu

Hea eeskuju sellest tööst annab Moskva.

Moskva ametiühisuste kesknõukogu andis poolteist miljoni rubla eelkoolitealist laste kultuur-eluoluliste ettevõtete laiendamiseks.

Põhialuseks on — laialise ühiskondluse mobiliseerimine laste kommunistilise kasvatusel ning koduta ja järelevaatuseeta laste arvu kasvamise vastu võitlemise ümber.

Mitte ainult parteiliikmed ja komnoored, mitte ainult rahvahariduse komisariaadi töölised, mitte ainult „Lastesõprade ühisuse“ liikmed ja teised ühiskondlised organisatsioonid üksi ei pea tunda kohustusi laste ees, vaid iga arusaaja naine ja meesproletaarlane ja naine- ja meeskolhoosnik peab meie vahetuse kasvatamisele kaasa aitama.

Tarvis on laiendada hulgalist kultuurset tööd linna ja küla laste keskel. Iga vaba toanurk tuleb lastetoaks ja punaseks nurgaks ära kasutada.

„Lastesõprade ühisuse“, tervishoiu rahva komisariaadi ja ametiühisuste ees seisavad ülesanded — tervendavaid abinõusid tarvitusele võtta õuedes, majades ja platside puhastamiseks.

kooperatsiooni, ametiühisuste ja teiste ühiskondlike organisatsioonide ees seisavad ülesanded laste toitmise parandamise, sigade, kodujäneste ja juure-aiaviljade kasvatamise organiseerimise jne alal.

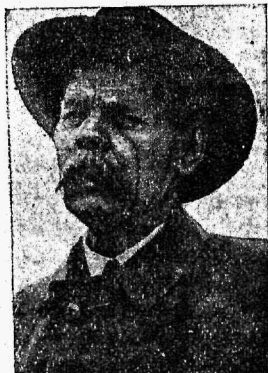
Kommunistid, komnoored ja pioneerid peavad nende ettevõtete asutamisel eesrinnas võitlejad olema. Naisdelegaadid peavad aktiivselt kommunistlikele lastekasvatusele kaasa aitama.

Tarvis on tervet ja tugevat noorsugu kasvatada, neile sotsialistlik suhtumist õppetöösse, ühiskondlisse ja praktilisse töösse õpetada, nendest kommunismi eest võitlejaid kasvatada.

Suure kirjaniku ja revolutsionääri kirjanduslike tegevuse 40-ks aastapäevaks

Kui vaenlane alla ei anna — siis hävitatakse ta.

Maksim Gorki tuli 40 aastat tagasi kirjandusesse „tormikuulutajana“. Esimene jutustus — „Makar Tshudra“ — ilmus 1892. aastal ja juba mõni aasta hiljem näeme Gorkit kirjanduslike tähelepanu keskpunktis. Tema on muutunud noorte ärkavate jõudude juhiks, teenäitajaks, võitlusele kutsujaks. Ta teosed, mis täis vihkamist ja vaenu väikekodanliku nüriduse, isikliku heaolemise vastu, võetakse vastu üheltpoolt pahameele tormiga, teiselt poolt saavad nad aga võitluse õhutajateks, vaimustajateks.

Kuigi Gorki ise ei kuulu oma päritolu poolest proletariaadi ridadesse, kuigi ta ilmub revolutsioonivõitlusesse väikekodanlikest kihtidest (käsitöölised), siiski on tema jõu aluseks, tema määratu energia reservaariks nimelt proletariaat, kes Venemaal samuti XIX sajandi viimasel aastakümnel ajaloo areenile astus kui täieõigusline ühiskondline jõud, kes iseseisvalt võib poliitikat teha ja kõiki rõhutatud jõude oma järele viia.

Mittejuhuslik ei olnud see, et Venemaa esimesed marksistlikud autorid (Plehanov, Lenin) just sellel ajajärgul esile ilmusid, mitte juhuslik ei olnud see, et samal ajajärgul alus panakse proletariaadi parteile, mitte juhuslik ei olnud ka see, et Gorki just samal ajajärgul vene kirjandusse ilmus. Gorki tähtsust sel ajajärgul võime alles siis täiel määral hinnata kui arvele võtame, mida kujutas selleaegne vene kirjandus. See oli religiooslike-fantastika, müstika ja sümbolismi õitse-aeg. See oli tumedamaks ajajärguks Venemaa haritlaskonna reaktsioon valitses poliitikas, valitses kirjanduses, kunstis ja teaduses.

Selleaegsed müstitsismi ja sümbolismi edustajad määrasid omaaegse kirjanduse tähenduse ise ära. Sümbolism Mereshkovski järele oli protest hulkade realistliku maitse vastu. „Sümbolism on nähtuste ilma ja jumaliku ilma ühendamine kunstilises kujutuses“ (Volõnski). Terve kirjandus oli usu teenistuses.

Sarnasesse umbsesse olukorda, tumeda müstika õhkkonda astus äkki M. Gorki oma „Burevestnik“ „Pesnja o sokole“ ja teiste teostega. Mõju oli põrutav.

Juba 1903. aastal on Maksim Gorki niivõrd vallanud kirjanduslike liikumise, et ta 6-kõiteline teostekogu mõne kuuga viies trükkis ära müüakse. Samal aastal ilmub ta näidend „Põhjas“ tervelt neljasteistkümmes trükkis ja läheb kõik laiali.

Oma esimestel kirjanduslike tegevuse aastatel on Gorki stüühilise jõu poeediks. Teda vaimustab ja kisub kaasa laiarinnaline ja vaimliselt kuulmata tugev Tshelkasch, teda kütkestab julge tormikotkas.

Ta pikem jutustus „Foma Gordejev“ (1899. a.) on juba murranguliseks teoseks. Gorki jääb endiselt jõu laulikuks, kuid siin stüühiline individualistlik jõud raken-dub elu vankri ette kõiges tema konkreetsuses.

Laialise pildi tööliikumise kohta maalib Gorki mele ette oma romaanis „Ema“ (1907. a.). See romaan võeti peaaegu kõikide kriitikutepoolt eitava kriitikatule alla. Osalt oli sellel kriitikal muidugi õigust, kuid rohkem siiski liialdusi. Romaan „Ema“

muutus terve ilma proletariaadi armsamaks raamatuks, mis peaaegu kõigisse euroopa keeltesse on tõlgitud. „Väga ajakohane raamat,“ olevat V. I. Lenin selle romaani kohta ütelnud.

Hiljem muutub Gorki omas loomingus nagu teaduslikeks uurijaks. Tema kui kirjaniku sotsiaalne tähtsus kasvab iga päevaga. Mitte asjata ei nimetanud Lenin Gorkit „suuremaks proletaarse kunsti esindajaks,“ autoriteediks proletaarse kunsti asjus.“

Tema viimased ilukirjanduslikud teosed käsivad minevikku. Ja võib julgesti öelda, et nii paljudgi olevikust on meile arusaadav ja mõistetav just Gorki minevikukäsituse abil. Gorki romaan „Дело Артамоновых“ käsib kapitalismi tekkimist Venemaal ja selle arenemist. „Жизнь Клима Самгина“ ületab kõik, mis Gorki seni on kirjutanud. Siin mõõduvad meie silme eest terved ühiskondlikud põlvned, siin elame kaasa revolutsioonivõitlusele kõigis ta etappides, 1905. aasta ühes arvatud. Ja kõiges selles kõlab meile kõrvu suure revolutsionääri, suure tormikulutaja valmistav, kutsuv, kaaskiskuv võimas hää.

Kuid oleks ühekülgne piirduda ainult Gorki ilukirjandusliku loominguga. Gorki ei ole mitte ainult ilukirjanik, ta on proletariaadi ideoloog, revolutsionäär sõna kõige tõsisemas mõttes.

Nüüd, tema kirjandusliku tegevuse 40-dal aastapäeval võime tõesti imestusega tagasi vaadata töö ja tegevusepeale. Kõik need raskused ja võitlused igapäevase leiva pärast, mille muretsemiseks Gorkil juba kümneaastaselt tuli hakata „peremeeste teenima ei ole mitte maha surunud Gorki jõudu, vaid aina karastanud seda. Olles lähedalt seotud marksistliku liikumisega Venemaal, võttes aktiivselt osa partei tööst, satub Gorki politsei valve alla. Peale mitmekordseid arreteerimisi ja väljasaatmisi põgenes kirjanik väljamaale. Siin organiseerib ta parteilist õppust, võtab aktiivselt osa enamlastest ajakirjandusest.

Ja teravaid pamflette ja nüridust ning pimedust piitsutavaid artikleid võib nimetada seesuguse kirjandusliku vormi eeskujuks. Eriti suureks kasvab Maksim Gorki tähtsus praegusel ajal, mil terve ilma kodanlus ikka ülbemalt sõjariistu täristades Nõukogude Liidule kallaletungimise plaane peab, kuna igatsorti patsifistid ja kirikurüütlid kõike oma jõude pingutavad, et kogu ilma proletariaadi tähelepanu uinutada. Alles hiljuti lõppes Amsterdamis sõjavastane kongress, mis maha kiskus näokatted kodanliste poliitikute ja sotsiaalinterventide eest, näitas neid kõiges nende interventsiolistliku alastiolekus terve ilma töörahvale. „Rahvusvahelise sõjavastase kongressi“ üheks organisaatoriks oli just Maksim Gorki, kuigi rahvusvaheline kodanlus, Hollandi valitsuse näol, talle luba ei annud endal kongressile ilmuda ja sellest osa võtta.

Gorki räägib nii:

„Meie riigis organiseerivad meie kavalamad vaenlased toidu nälga, kulakud terroriseerivad talupoegi-kollektivistide tapmistega, põletamistega, mitmesuguste nurjatustega, — meie vastu on kõik, kes ära iganud oma aja, mis annud talle ajalugu, ja see annab meile õiguse endid ikka veel kodusõja olukorras lugeda. Siit järgneb loomulik järeldus: kui vaenlane alla ei anna — hävitatakse ta ära.

Väljastpoolt on Nõukogude Liidu loova töö vastu Euroopa kapital. See on ka oma aja ära elanud ja hukkamisele määratud. Kuid ta tahab ikka veel ja leiab ka jõude vastuhakata paratamatusele. Ta on seotud nende äraandjatega, kes kahjutööd teevad Liidu seespool, kuna need, just võrdselt oma alatusele, aitavad kaasa oma röövli-ettevõtetele.

Meie elame kogu ilma kodanlusega järjestikestva sõja olukorras. See kohustab töölisklassi tegevalt ette valmistama enesekaitsele, oma ajaloolise osa kaitsele kõige kaitsele, mis ta juba loonud enese jaoks ja kõige maade proletaarlaste õpetuseks 13 aasta kestel kangelasliku, ennastsalgava uue ilma ehituse tööga.“

Nii kirjutas Maksim Gorki 2 aastat tagasi. Samad sõnad, sama hää, samad hüüded kõlavad meile vastu kõikidest Maksim Gorki viimase aja teostest.

Maksim Gorki on suure murrangu ajajärgu kirjanik. Töölisklassi kogu võitluse ajalugu on mõõdunud tema silme ees ja tema osavõtul selle algusest kuni tänani päevani. Nüüd pühitseme meie endi kalli kirjaniku kirjandusliku tegevuse 40-da aastapäeva. Proletariaat on ühel kuuendikul maakeral võitnud võimu, seisab juba

15 aastat suurema ilmariigi juhtimisel, ehitab uut ilma, uut ühiskonda, just seda, millest meie suur kirjanik eluaeg on unistanud, mille kauged kujutused talle on loomisjõudu annud, ehitab sotsialistlik ühiskonda sel ajal kui kapitalistlikes riikides üldine majandusline kriis ikka suuremat survet avaldab, ikka kõvemini oma kondikäsa proletariaadi kaela ümber surub. Maksim Gorki on üks neist, kes oma kirjaniku hiiglaande on pühendanud sellele, et näidata väljapääsu kogu ilma proletariaadile proletaarses revolutsioonis, Venemaa proletariaadi eeskujul. K. R.

Mordva neiu

Maksim Gorki.

(Katkend.)

Tuli äi, istus laua taha ja õnnelikult laiutades oma õhukesti huuli kondisel näol tõmbas taskust poolpudeli.

— Algab! — räägib Dascha, turtsudes kui kass.

Makov kumardab pea, et oma muiget varjata: ta teab Valjoki vastust:

— Ilmā algamata ei lõpeta kah!

Nii ongi. Vanamehe ainuke silm keerleb naljakalt jälgides kuidas pulbitseb viin. Joonud klaasi, laksutab ta maialt keelega. Tshurkin vahib talle üksisilmi näkku, ja kingsepp seletab koerale:

— Sinule ei anna. Hakkad viina jooma — hakatakse sind kiruma.

Ka need sõnad on Paavelile tuntud. Siin on üldse kõik läbi ja läbi tuntud.

Naine toriseb:

— Rabeled, rabeled ööd-kui-päevad — õmmelda, pesta, keeta, aga tema raibe karjub üle aia, et kurkisid varastatakse...

Ta on suure kasvuga, saleda kehaga, nagu ümargune ja niisugune tore, valge, sile otsaesine. Kõrvad — väiksed, tersed ja liiguvad kenasti.

Praegu aga ta kuigi kena ei ole. Kammimata pea paistab päratu suur, sasis ja alaliselt higi ja tolmuga vanunud juuksed varjavad otsaesise ja kõrvad, nina nohi-seb lõõtsana laienedes vihaseilt, kuna suured punased huuled on justkui tigidusest pundunud. Kui juuksesalk suhu tükib, viskab Dascha ta lusikavarrega kõrvale. Määr-dinud jakk on kaenla alt katki ja rinna pealt hooletult nõõbitud. Roosad, ümargu-sed, nüünarnukini paljad käed on mustade porijoontega kirjatud. Ja järsul koonul ripnev roostene, kaljatilk.

— Pea korraldamiseks ja pesemiseks, ei kuluks küll palju aega, — vilksatab Paaveli peas.

Ta kõrvaldab oma juukseid homme pärast lõunat, riietub kollakas-rohelisesse vöödiisse jakkisse ja lillilisesse seelikusse. Kõht kergitab tal seeliku eest ülesse, nii et paistavad nõõpitega saapad ja koguni riba mustadest kolla-täpilisest sukkest, — need on ta armsamad sukad, ta oli ülirohõmus, kui neid ostis.

Õhtul, kõrvuti temaga, tassib ta siis oma kõhtu mööda peauulitsaid, huuled tal kõvasti kokku surutud, kulnud tähtsalt kortsus. Kõik see teeb teda poenaise sar-naseks ja kui seltsimehed vastu juhtuvad, siis näib Paavliile, et nende silmis mäng-levad pilkavad ning haavavad sädemed.

Tal hakkab palav, justkui oleks keegi nägematu, kuid ränk, vastikult haaranud teda palavasse, lammissse kaisutusse, ta tahaks mõtelda milleski muust — mõtelda ilmsi ja kuuldavalt.

— Täna lõuna ajal jutustas märkija Kuliiga prantsuse elektrotehnikutest.

Naine hakkas sööma kiiremalt, äi — aeglasemalt. Äia huuled tõmblevad kurja näol ja kiidasel pealael pakitseb nägematu naeratus.

— Vaata see on alles organisatsioon! — räägib Paavel unistavalt.

— Noh, aga Saksamaal kuidas lugu on? — pärib Valjok suhkru-se häälega, silma taevasse sihtides.

— Seal on kõik korras: seal töötab parteiaparaat kui masin...

— Tänu issandale! — räägib vanamees. — Ja mina hakkasin juba kahtlema, kas sakslastel kõik korras peaks olema? — Valjoki hää on kiirgav ja Paavliil on piinlik: ta juba teab sõnu, mis praegu hakkavad sadama vanamehe mustade viltuste hammste vahelt. Näe, jubu puhus ta põsed täis, langetades pea küljele nagu varës, ja ühe silmaga väimehe näkku puurides — lausub peene häälega salvavalt:

— Nii siis, Saksamaal on kõik korras? Aga taskus?

Ja naerab pööraselt, toolil rabeledes. Oljal on ka lõbus, ta lööb käsa kokku, lusikät laua alla pillates, kuna ema talle kuklasse andes käratab.

— Võta maast üles, raibe!

Tüdruk nutab tasa ja kaeblikult teda enda vastu surudes, vaatab isa ringi: juba on videvik — tund, mil pime ja valge kokku sulavad halliks seguks. Kuskil laulavad poissmehed, kuulub harmoonika lällutav trall, kuid nagu nahkhiired keerlevad Paavli ümber äia sõnad:

— Ei, te ärge unistage Saksamaast, unistage taskust, palun teid! Võtsite kord naise, siis — alge head mõtelge juba tasku peale, ja-ah! Ja kui juba lapsed on, siis valmistage neile kindel kodumaa, seda aga, ja-jah, ehitatakse tasku peale, täie tasku peale!

Uinakusse jäänud tüdrukt hellitades mõtleb Makov äiast: neli aastat tagasi tundis ta Valjokki teise inimesena, mäletab, kuidas miitingul telliskivi kuurides kingsepp, silmist peeneid pisaraid ägades, kisendas:

— Vennad. Kahju küll teist, — kuid olgu! Minge ikka otseteed! Julgesti mingel! Näe meie hoidsime endid, elasime nagu kästud, kannatasime teiegi eest, — teil tuleb nüüd kannatada teie laste eest...

Ja kord ütles kingsepp temalegi, Paavlile:

— Vaatan sind, vennas, ja kuulan ja kahetsen, et mul on tütar ja poega ei ole. Eh, oleks minul niisugune poeg...

Kuid sest ajast peale, kui linna patrioodid vanamehel teise silma välja löid, põõras vanamees järsult tagasi.

— Tema pole ainuke, kes taganes, — mõtleb Paavel kurblikult.

Järsude liigutustega korjab naine musti nõusid laualt, taldrekud kõlisevad, lusikad kukuvad, naine aga kisendab:

— Tõsta üles! Tead, et mul raske kumardada.

— Ei, ei, te jätke poliitika välisriikidele, ja vaadake parem perekonna asju.

Makov kannab tuppa unise tütre, trepi astmed nagisevad ja neidega kokkukõlas rägistab ka naine:

— Kui mitte neid lollisid ei oleks...

— Ja, ja, ja, — taob äia puine hääl.

* * *

Mustade puude tagant kerkib taevasse punakas kuu kera; Paavel Makov istub naise kõrval trepi astmetel, silib ta juukseid ja peaaegu sosinal seletab talle.

— Kui juhtub, et mind türmi pannakse, seltsimehed toetavad sind...!

— No jah, oota seda! — turtsub Dascha.

— Me kõik peame püüdma ühise organisatsiooni poole...

— Püüa. Aga milleks siis naise võtsid?

Paavli peas ja rinnus säravad temale kallid mõtted, ta ei kuule Dascha pahaseid vahelehelüideid, ja Dascha ei kuula teda.

— Ära parem räägi mulle oma lorutust. Sa tõid ennemalt sada rubla kuus aga — nüüd?

— See pole minu süü, siin on üldised tingimused...

— Aga sa süüta tingimuste peale... jätta seltsimehed maha ja tööta...

— Naine tahaks rääkida lahkelt ja usutavalt, kuid on päevasest askeldusest väsinud ja uni koormab. Neljas aasta juba kestavad need kahekõned, ilma ei midagi muutuks, tal on mehest kahju, on hirmul tema pärast, mees on sama hea, sama loll kui oli alati, ja sama kangekaelne. Ta teab, et seda kangekaelsust ei võida ja ikka hoogsamalt lööb rinnus keema hirm enese ja tütre pärast. Haletsus mehe vastu kasvab, saab koormavaks, kuid sõnu leidmata, milles võiks väljenduda, muutub tigiduseks.

Mees aga vaatab, kuidas pihlaka vari hoovil ronib tema jalge ette, kuidas ahnelt tõmbledes laiutuvad lõpmata-arvulised teravad sõrmed, ja ikka kaugemale tuleviku unistades teatab naisele saladuslikult:

— Näed sa, juba Prantsusmaal...

— Ah jätta juba — peatub teda naine tuseselt ja pead püsti visates peaaegu karjub surutud häälega: — Me seal ju ei ela, — meil ju lapsed...

Mees vaikib kaugetelt helgetelt kõrgustelt alla väiksesse hoovi visatud, mingisuguste viltakute puuride kitsasse ringi.

* — Naisel tükib nutt peale, küid äritus surub pisarad alla, ja ainult kõris tal kuu-
gitseb, kui ta raskelt jalule ajades räägib:

— Noh, mina lähen magama. Aga sina — vist muidugi seltsimeeste poole?

— Jah, — vastab ta mõne aja pärast.

Minnes toriseb naine valjusti:

— Püütaks teid, neetuid, kord juba rutem kinni — on ometi üks lõpp. Võib olla, saaksite siis targemaks...

Kuu on kõrgel ja varjud lühemad. Koerad tõnksivad haukuda.

Ja kusagil kapsaaedades jorutab Tenjka Lukovitsa purjus ja kaebliku häälega:

Kallim, kus su silma sära.

Kallimat ei näe enam:

uppus, kurat, jõkke ära!

Mõnikord lõppesid säärased kahekõned tormiga: Dascha kriiskas, hingeldades tagedusest, erutusest, vehkles kätega, tema suured rinnad lainetasid inetult määndinud jaki all, — niisugustel silmapilkudel oli ta Paavlile vastik vaadata ja vaikselt jämedaid haavavaid sõnu eemale tõrjudes, mõtles Paavel arusaamatuses:

— Kuidas ma ometi siis ei näinud, et ta niisugune on?

Ja kord, pärast ühte seesugust stseeni, juhtus temaga see, mis ta hinge lõhestas ja juba üle aasta valskusega piinas, valskusega, mida ta häbenes, kuid kõrvaldada ei suutnud.

Ühel laupäeval tõi ta raha vähe kodu ja see süütas naise põlema: paiskas raha põrandale ja käratas tema peale, ja kui ta siis keema lõõnud hingega kindlalt ja valjult käskis: — Vait! — siis kriiskas naine, teda ukse poole tõugates, pööraselt:

— Välja, karjus! See on isa maja, minu maja! aga sina oled — hulgas, türmis on su koht — välja!

Ta mõistis selle viha põhjust, — aeg oli kapsaid raiuda, aga raha nende ostmiseks ei olnud. Hingepõhjani haavatud, hüppas ta ülepeakaela uulitsale, istus kaua kellegi kapsaias, püüdes oma meelepaha ja valu peita, siis läks linna, seal mustas trahteris jõi viina ja lõpuks leidis ennast kirikuaiast.

Puhus tuul, mingisugune kõis puudutas kellasid, nõidudes esile vasest tasaseid ohkeid. Kiriku ümber laternate ringis värisesid tuled, kuna tornis ristide kohal ujusid hallid pilverongad, taeva külge siniseid auke paljastades, ja näis kui volaksid tuulehood vilistades sealt akendest kõrgusse.

Ajuti ilmus pilvede vahelt ehmatanud kuu — pilved tormasid talle kallale nagu kerjaste hall salk neile visatud kümnekopikalise kallale. ja hõõrusid ta oma raskusega armetuks tuhmiks täpiks taeva. Tuul laenetas maad kui kuri lapsehoidja vastumeelt lapse hälli.

Makov istus pingil, hoides kätega joobnud pead, ja mõlgutas katkendiliselt elu kurjadest naljadest: midarohkem inimene head tahab, seda rohkem ta halba saab.

Keegi istub kõrvale, ta kergitas pead — noh muidugi, see oli preili ja talle näis, et nõnda peabki olema: kes siis peale varga kõl uulitsanaisterahva tuleb inimese juurde, kes halval õöl üksinda istub üksikus kohas?

Kõneldi millestki, siis käidi kaua mööda linna uulitsaid ja kogu tee jutustas Paavel oma õnnetust abielust, sellest, et pole leidnud naises lähedat hinge, kelle ees võiks südant avada.

Preili sõnas:

— Seda juhtub sagedasti...

— Sagedasti? — küsis Paavel. — Kust sina seda tead?

— Kaebavad sagedasti.

Paavel vaatab talle näkku — ei midagi iseäralist, harilik öötüdraku nägu. Ja naist meelde tuletades mõtles ta kihvtiselt.

— Paras sulle! Vaat lähengi sellega...

Korteris rääkis ta uuest elust oma mõtetest, siis heitis magama ja uinus veel enne, kui naisterahvas ta juurde heitis.

Hommikul oli ta häbèlik, jõi neiuga teed, püüdes mitte neiu silmi vaadata ja ära minnes pakkus talle 35 kopikut, — kogu raha, mis tal oli.

Kuid see juhtis ta käe rahulikult kõrvale ja ütles väga rõhutavalt:

— Mis eest siis? Pole tarvis.
Talle ei meeldinud neiu käeviibe ja sõnad ka paistsid vastumeelsenä.
— Ei noh, võtke ikka!
— Hea küll, — oli see nõus ja võttis kaks hõberaha vastu. Kuid kordas uuesti, õlgu kehitades:
— Ainult — pole millegi eest...
— Nüüd vist kutsub mind teiseks korraks tagasi, — mõtles Paavel, palitud selga ajades. — Ütleb kuidas nimi, millal kodus on...
Neiu aga, vaadates kuhugile põrandale, tema jalge alla, sõnas mõtlikult.
— Väga tabavalt te eila pajatasite neist naisterahvastest...
Need sõnad tegid talle meelehead ja sumbutasid veidiks vastikusetunde. Süüdlaselt naeratades, rääkis ta:
— Väga rõõmus, kui nõnda... Ma olin eila purjus, ma ju üldse ei joogi...
Head aega!
Neiu ulatas talle vaikides käe.
Uulitsal mõtles Paavel:
— Ei kutsunud tagasi! Raha ei tahtnud võtta — mispärast?
Ta ei suutnud oma sõnu meelde tuletada ja isegi neiu nagu kujunes ta ette niiduselt.
Meelehea ja kahetsuse segatud tundega mõtles ta kodule lähenedes:
— Teine kord kui näen — ei tunnegi teda enam ära...
Viherdas vihma, palit oli märg ja vajutas õlgadele, pea lõhkus, oli kange himu magama heita.
Naine võttis teda vastu vaikides, isegi ei vaatanud tema peale. Ta istus kaua nurgas, vaatles, kuidas naine tugevate kätega tainast sõtkub ja kuidas ta küünernukidele kord ilmuvad, kord kaovad võrgutav - ilusad augukesed. Ja üldse on ta niisugune tugev ja tüse.
Et juttu alustada, küsis:
— Kus siis Olja on?
— Kus? Ei tea vist, et mõistlikkudel inimestel täna püha on, — kiriku läks va-naisaga...
— Paavel ütles rahusoovivalt:
— Noh seda ma küll ei mõista: misjaoks kolmeaastast last vedada sinna umb-susse, pealegi vihmaga.
Ja peatas, meelde tuletades, et just samaseid sõnu oli ta rääkinud juba mitu kord ennem naise samataolise vastuse peale.
Taigen hakkas naise käte all veel kõvemini lärtsuma, laud nagises.
— Ütelda naisele, näed milleni sa mind oled viinud — näed? Kuhu sa mind tõu-kad, — ütelda?
Miski lõi loitma temas, ta astus naise juurde, pani käe selle ümargusele õlale.
— Ära tüki, — kisendas see, tema kätt küljest raputades, ja punastas nii, et isegi käed tal verest paisusid.
— Käi kuradile või muidu annan et mäletad!
Ajaskirgu ja juukseid taigaste ja jahuste kätega kohendades muutus näost halliks:
Tuppa astus Valjok — Olja süles. Võttis prillid eest ja ainsa silmaga välgata-des, kuulutas:
— Issand on armu saatnud...
— Pap-pap! — hõiskas tüdruk. Paavel tahtis ta sülle võtta, kuid meelde tuletades, kus ta õõ oli veetnud, läks tasaselt küürutades kása pesema.
Kogu päeva turtsus naine, kuna äi aga väsimatult tõgas: —
— Noh, härra sotsiaal - poliitik, miks te pirukat ei söö? Te sööge ikka. Kuni töölisseisuse võiduni, kui kõigil kerjustel piirukad on — kulub aega veel palju.
— Võiksite parem mind mitte narrida — sõnas Paavel vastumeelselt. — Nii kui nii sest tolku ei ole.
— Nii. Õige! — oli Valjok nõus. — Ega muudugi tolku ole...
Kuid mõne minuti pärast alustas uuesti:
— Teie saapakesed parandasin ära — nägite!
— Nägin.

— Olete rahul?

— Aitäh.

— Darja, soola see aitäh sisse, ma söön ta ära, kui midagi enam süüa pole... Akna klaasidele krabistas vihma, põõningul rabeles tuul ja kolkis millegiga. Katuse kohal kriinunud mänd, kuskil paugutas lahtine värav, logises ukse link ja nutvalt sulises vesi tünni nõrisesedes. Toas oli hämar: lõhnas küpsetatud sibula ja tókati järele.

Makov nägi, et tütar aimab meeleolu: vaatab kõige peale kartlikult küsivate silmadega ja nägu veab virile, valmis nutuks.

— Mis küll temaga saab? — Mõtles ta last jälgides ja tundes ennast süüdlasena tema ees.

— Tule mu juurde, tüdruk! — kutsus ta käsa laotades, ent ja kui Olja tema juurde jooksis, püüdis ema ta kinni ja käratas:

— Ei tohi minna!

Olja hakkas nutma, nägu ema põlvedele peites, kuid ema hüppas jalule, tõukas ta nurka:

— Mine, heida sängi, maga! Et ma sind enam ei näeks...

Paavel oli ka püsti tõusnud. Ta palged õhetasid tulikuumalt, üle selja aga jooksis külm juga.

— Kui sa, — ütles ta naisele lähenedes, — veel kunagi julged...

Naine kumardas oma näo talle lähemale ja sosinal, mis täis valu ja vihkamist, palus:

— Noh — peksa! Noh — löö!

Äi aga, haarates saapaliistu, kargles ja kõrildas:

— Ah niimoodi! Või niisugune on su solidaarsus siis?

Paavel lakkas naise eemale ja mütsi võttes tormas uksest välja.

Jooksis vihma käes ja mõtles meeleheitlikult:

— Oleks äi mitte kisendanud — ma oleks ta... Temale vastu, jalga märjaks tehes, voolasid poriojad ja tuul loopis näkku sügise vihma külma nõelavat tolmu.

* * *

Ning jälle oli ta selle neiu juures, istub laua ääres, märg pinsak põrandale visatud, ja ühe käega veheldes, teisega kõri hõõrudes, räägib rutuliselt:

— Ma pole metsloom! Ma saan aru — ta pole süüdi...

Neiu keerutab ähmilt tuba mööda just kui pall, mida nägemata löögid taga tõukavad: seab teemasinat üles, murrab peergu põlve vastu, krabistab sütega ja igal pool lehvivad tema järele paljastele õladele visatud rätiotsad just kui hallid tiivad.

— Tulin, näete teie poole — mul seltsimehi on, kuid neile sellest jutustada — on häbi, olgugi, et nemadki võib olla on elanud sarnaseid päevi, mil majas kõik üksteisele piina teevad, ei tea mis eest? Ütelge mis eest?

— Mina ju ei tea, — kuulis ta tasast vastust. — Puurib see mäda elu kõigile luusse, südamesse ja ükskord äkki murdub ning lõõb põlema pahurast kurjusest...

Neiu astus ta juurde, katsus ettevaatlikult ta särki ja sõnas:

— Te olete märg ja mul midagi kohast käepärast ei ole. Mis siis nüüd teha?

— Ah jätke, — palus ta, haarates meie käe.

Ettevaatlikult sõrmi vabastades, jatkas see hoolitsevalt:

— Külmetate ära ja jääte haigeks! Töönimesele on see päris rist!..

Vabanedes Paavli käest läks eeskotta, ilmus aga kohe jälle, tõi mingisuguseid lillelisi riidetükka ja neid teemassina torul soendades usutas külalist:

— Pange teised riided selga, need siin on küll naiste riided, kuid selle eest kuivad.

Ja riided lauale visates läks uuesti eeskotta, Makov aga vaatas talle järele ja arutas justkui läbi une:

— Saatus! Milline lollus — see saatus? Lihtsalt — kuhu satud? Aga temal — ükspuha...

Kusagilt kõrvalt roomasid lookledes lähemale kibedad, ettepeited, justkui oleks neid äi oma õhukeste huultega sosistanud:

— Mis — kas leidsid? Seltsimehe, ah? Miks sa sel raskel minutil seltsimeesté poole ei jooksnud, — oleks pidanud nende juurde. Aaa — või häbi.,.

Vajutas oma püstiseid juukseid kõvasti vastu pead ja naeratas kibedalt.

— Mis te siis ootate? — küsis perenaine uksest vaadates asjalikult.

Märjad riided kleepusid kehale, tekitades vastikud külma tunned. Kiiresti viskas Paavel nad seljast ja mähkis end naisterahva pikka rüüdi.

— Näete nüüd, kui hea, — ütles neiu sisseastudes.

— Naljakas, eks? — küsis Paavel.

— Naljakas, — oli neiu nõus, kuid ta näol polnud naeratuse varjugi.

Nüüd alles vaatles Paavel teda teraselt ja hindavalt: väikse kasvuga, kondikas, nurgelise näoga ja kitsaste pilusilmadega.

— Naljakas, aga ei naera sugugi! — ütles Paavel ümber vaadates.

Toas, kogu ruumi oma alla võttes, seisis säng, laud, kaks tooli, kapi ja ukse kõrval suur ahi. Esinurgas on väike pühakuju, sellest ülemal — pajuoks paberist-õiega, mustadelt seintelt vahivad kirevad pildid, nende peal luusivad prussakad ja krabistavad. Palgivahedest tõlgendavad takutordid. Aken — väike nelinurkne, klaasid vanadusest tuhmid.

Neiu, alles ametis teemasinaga, ei vastanud Paavile, — see tundis piinlikkust ja märkis enesele:

Vist vähe arenenud.

Ja küsis — juba valjusti:

— On see köök?

— Jah.

— Elab veel keegi siin majas?

Neiu pani keeva teemasina lauale, lõikas suure tüki rukkileiba ja teed valades juutustas vaikselt ning sama ühetooniliselt kui vihma sabin akna taga:

— Elavad seal kaks vanaeite — vanapiigad. Ainult nad ei keeda pea millaski, käivad kogu aeg rivaste tuttavate pool ja sellest endid elatavad. Ei maga sagedasti öödki. Vabandage, aga — peale leiva mul pole mitte midagi!

— Ma süüa ei taha, — ütles Paavel, tundes ikka järjest kasvavat piinlikust. — Noh, milleks ma ometi siia tulin?

Ja äkki, endale ootamatult, küsis järsult ja valjuilt:

— Olete sisse melditud?

— Kuhu?

— Noh, politseisse?

Vastas rahulikult:

— Kuidas muidu — ikka sisse kirjutatud! Ma olen neil ju kõõgi ja toatüdü ruku eest. Päeval ju teha midagi pole...

— Mitte seda ma ei küsinud.

Neiu mõistis. Ta nukeline nägu tumenes, silmad sulusid end täiesti.

— Ah, — lausus ta — ja-a... seda, et ma eila puiesteel...

Paavel ei uskunud. Lükkas end laualt eemale ja vaatas naerdes neiu otsa — tal tundus kentsakas, et see oma ametit varjas, kentsakas ja kahju temast.

Neiu viltu asetatud silmad lõid äkki laiale, nad olid sinised, soojad ja valgustasid heledalt ta nukelist nägu seda veidi kaunistades.

— Eila, see oli lihtsalt niisama, — rääkis ta leiva küljest tükekesi näppides ja neid kerasse veeretades, — oli süda raske ja — läksin. Võib olla, et vettegi oleksin hüpanud, siin aga äkki — teie istute. Mõtlesin, näen, siin keegi mees ja temal ka südamepiin! Nii — istusingi teie juurde pingile. Te aga hakkasite kohe kõnelema, näen — teie ka koguni roopast väljas. Paistis, et — ka midagi halba kavatsete... Seda juhtub ju peaaegu igapäev, et — poovad endid ja maha lasevad...

Paavel kuulas, ei teadnud — uskuda või mitte ja märkis endamisi:

— Ja läksin. Ja istusin juurde. Kehvalt kõneleb. Igav inimene.

Neiu aga jutustas edasi sama ühtlase häälega, samaste kehvade sõnadega. Olla mordvalane, jõukast perest, oskavad kirja, õppinud kihelkonna koolis. Tuli laastanud nad vaeseks, isa läinud Siberi maad kuulama ja kadunudki, teda aga antud jaama toatüdürukuks, seal ta elanudki kolm aastat. Jaamaülemal olnud vend telegrafist.

— Kui teie kõnelete, siis — just samuti kui tema. — Ja silmi valkjate ripsmetega varjates kordas ta uuesti õiendavalt:

— Just-just kui tema.
 — Kus ta nüüd on? — küsis Paavel.
 Neiu vastas alles mõne aja pärast:
 — Vangi võeti.
 Kurbust ta sõnades ei olnud kuulda, kuid kael liikus tal kuidagi isesuguselt, põsenukid teravnesid ja nägu muutus äkki koera nina taoliseks, kes valmis huluma. Paavel ei mõtelnud enam, — uskuda või mitte, ei tahtnud sellest mõelda.
 Äkki ütles neiu valjusti.
 — Oli mul ka laps...
 — Telegrafistiga?
 — Ja. Surnult sündinud.
 — Oli telegrafist — hea inimene?
 Neiu naeratas mahedalt:
 — Oo-jaa. Üksinda oli ta: tema räägib, aga kõik teised naeravad. Nii viidigi ära — üksinda. Mind aeti minema...
 Korstnas hulus tuul justkui vana koduta peni.

PENO ALNOVO

Eesti töötü mõtted

Nälg, näriü nälg mind kihutab
 hulkuma penina tänavaid mööda,
 kümme kuud ju pureb mu ihu ta,
 kümme kuud hulgun sihita, tööta.

Näljased päevad ja näljased ööd,
 leivakoorukest närin ma sõprade armust...
 Kerjan seda, milleks mul õigus, kerjan tööd,
 kuid olen vaid üks töötude hiigla paroust.

Kolan penina kõikjal ja silman:
 sadamas märgata liikumist vahest —
 mitte kõik pole leivata, tööst pole ilma...
 Tööd andes vaid tehakse vahet...

Naaber Juhan käib „vindiga“ ringi —
 talle tööd jatkub küll arsenaalis...
 Müüksin kapole endagi hinge,
 ei tarvitseks tilkuda Tööhõrse saalis...

Kolan ringi ja lahti mu silmad:
 veetakse Eestisse lennukeid, mürske...
 Ja härradel voolab peä terveist ilmast
 külla kuningaid, kindraleid, vürste...

Nälg, näriü nälg mind kihutab
 hulkuma penina tänavaid mööda...
 Las sureb mu nõrkenud ihu ta,
 kuid mõistus veel selgesti töötab.

Kolan ringi ja kuulen ning näen:
 härrade loosung on — sõda.
 Kuid tööliste, töötute, kehvade käed.
 teavad mis teha. Meie on viimane sõna.

Meie sõna: „Relvad kätte
 ja sõtta!“ Sõtta kutsume isegi noore ja rauga.
 Ja lahinguvälja ükski ei jäta, —
 enne kui kodanlus peksetud hauda.

Varsti
on üleval õhus
tiirlemas
metallised kaarnate karjad.

Varsti
on gaasivõng
valminud vajuma
kohutav —
laiana kaarena.

Lähenev
maru
kui karjub:
Ligineb sõda
ligineb.

Sõda ahvardab
linni ja küli
hävitada.

Lähedal ta
katsutav käega.

Avatud suud
kahureil,
kaugele laskjail.

Soomustatud
tankidest roomuskid
piirile tõmmatud

valmis dreadnoughtide
kolonnid
on

andma märku
teele salmis:

Sõda!
imperialistide —
röövikute,
faschsistide —
tööliste mõrtsukate,

a sotsfaschsistide —
kapitali teenrite
sõda —
proletariaadi vastu,

Nõukogude Liidu —
sotsialismi ehitava riigi
vastu.

Välja astu,
töötav rahvas,
Euroopas,
Aasias,
Indias,
Ameerikas,
ja Aafrikas,
päästma

maailma kriisist
kapitali kiristu lööma naelu,
võllapuudelt kärstama paelu
olgem valmis!

Tegutsegem
valmis olgem,
kõigi maade proletaarid.
Tuleb sõda.

Sõda!
Väerind ühine maailma kõigis kaareis
looge,
purustage
arsenaalid,
sõjatehased,
vabrikud, mürkgaasi.

Merre —
sõjatarbed,
laevult laadungid,
kerre

täädid neile, kes
uputada veresse
püüdvad meid,
me isamaad,
riiki proletariaadi.

Kuulutagem
sõda sõjale!

Sõjale
Nõukogude-Liidu vastu,
kus
vabanenud töötav rahvas
juba 15 aastat

ehitamas
uut maailmakorda vahvalt
kus
au ja kangelase asjaks saanud töö
ning pole kriisi laastamist
ei puudust tööst
ei töötuid töölisi.

Kus
elektri võitnud ära õõ,
on valmis juba Dneprostroi
— kombain ja traktor põllutööl.
on Stalingradis — Traktorstroi
Tegutsegem!
Olgem valmis!
Valmis olgem.

Kõigi maade proletaarid!

Kuulutagem
ühisründel
juhtivusel kompartei
Sõda sõjale
las surmalauluks saab
kogu ilma kapitalile!

Saksama naistöliste kiri Nõukogude naistölistele

Kallid seltsilised!

Saime Nõukogude naistöliste kirja kätte ja südamlük tänu selle eest. Meie oleme rõõmsad, et võitluse võidukalt lõpetate. Teie võitlus ei lõpe nii kaua, kui teie olete ümber piiratud kapitalistlistest riikidest, sest kapitalistid vaatavad hirmutundel teie ülesehituse saavutuste peale.

Käesoleval momendil on meie võitlus väga teravaks muutunud. Kasvav kommunistiline partei on kapitalistidele kui paise silmas. Lisaks sellele veel võitlus sot-

Naistölise vangistamine.

siaaldemokraatia vastu, kes näeb, et valitsusel jalgealune kõikuma hakkab. Töölistele keelatakse ära kõik, mis veel keelata võib. Kapitalistid mõtlevad ärakeelamisega tööliikumist hävitada. Nad eksivad. Saksamaal on määratu palju töötatöölisi ja neid, kes töötavad näljase töötasu eest.

Minu mees on juba terve aasta töötatööliline. Meie kolmeliikmelise perekonna sissetulek on kõigest 16.60 marka nädalas. Ainult korteri eest maksame 15.90 marka kuus — toa eest, mis on kõige ülemisel korral. Kui tahad perele midagi toiduks valmistada, siis pole millestki teha, sest puudub raha toiduainete ostmiseks. Selle viletsuse tagajärjel lähevad paljud meeletulele. Nad jätavad võitluse ja lõpetavad elu enesetapmise läbi just sellepärast, et hirmsa puuduse ja nälja tagajärjel nad oma pead on kaotanud.

Klassiline arusaamine laialistes tööliskulades tõuseb, nad lähevad võitlusele teadmise, mida tahavad. Laialised töötavad hulgad tõstavad võitluselipu veel kõrgemale.

Võitluselaine peab tõusma veel kõrgemale ja siis meie näitame, mida teha valit-
suse erakorraliste dekreetidega. Meie muutume võitluse armeeks, sest tarvis on
viletsusega otsustavalt lõpetada. Aitab sellest, meie kannatus on juba lõppenud.
Kui teil huvi meist veel rohkem teada saada, siis kirjutage meile.

Meie oleme väga rõõmsad teist teateid saades.

Teilt saadud kirjad anname seltsilistele lugeda ja nad on rõõmsad teie suurtest
saavutustest, mis on tõukeks meie võitlusele.

Naistöoline P-r.

Kolmas kriisi aasta

Põhja-Ameerika Ühisriigid elavad üle kolmandat kriisi aastat. Miljonid töölised
naistöölised ja töolistelapsed on kõige suuremas viletsuses ja kannatawad nälga.
Töötatöölised arv kasvab päevpäevalt, töötasu aga väheneb.

Vaatamata sellele, et töötatöölised arv suureneb, kasvab naisterahvaste arv
tööstuses, sest kapitalistidel on naistöölisi kergem eksploateerida. Naisterahvaid
võetakse lahtilastud meestöölised asemele, sest naiste tööjõud on odavam.

Kõige rohkem töötab naisterahvaid koduteenijatena. Suur osa tööstuses tööta-
vatatest naisterahvastest on noored tütarlapsed. Ameerika kiire valmistuslike prot-
sessi tagajärjel muutuvad naisterahvad juba 30 aastates „vanaks“.

Peale tütarlaste ja naisterahvaste näeme tuhandeid wanakesi suurtes ja väik-
setes ettevõtetes töötamas. Põhja-Ameerikas töötab enam kui 200 tuhat üle 65 aasta
vanus naisterahvast palgatöölisena ettevõtetes.

Põhja-Ameerika 15 miljonist töötatöölisest on ligi 4 miljoni naistöölis.

Kuidas elavad miljonite töötatöölised naised ja lapsed?

Töötatöölised pole sotsiaalselt kinnitatud. Töölised töötasu on niivõrd väike
et vaevalt midagi uõib üle jääda. Mõned töölised, kellel raha pangas olip
kaotasid selle panga kokku varisemise tõttu. Töötatöölised keskel kasvab enese
tapmine. On juhtumisi kus terve perega surma minnakse. Enamus töolistest teavad
et sellest orjusest väljapääsmisettee on võitluses kapitalistlike süsteemi vastu.

Töötatöölised nõukogu ja kommunistlike partei juhtiwusel korraldasid tööta-
töölised ühes töötavate töolistega hiiglasuuri demonstratsioone Põhja-Ameerika
linnades.

Üksikutes linnades ja osariikes korraldati näljamarse, kus nõuti toetust tööta-
töölisedele. Korraldati ka naiste ja laste demonstratsioone kooli nõukogude juurde,
kus nõuti maksuta soojade toitute, riiete ja jalanõude väljajagamist töötatöölised
lastele. Neid nõudmisi ei rahuldatud.

Karoline Drju.

Ameerika valmistab naisterahvaid sõjale ette

Ameerika, nagu teisedki kapitalistlikud riigid, valmistab palavikuliselt sõjale ette.
Kommunistlike partei ja revolutsiooniliste ametiühisuste juhtimisel protesteerib klas-
siliselt arusaaja proletariaat sõja vastu.

Paljudes Ameerika linnades lähevad töölised uulitsatele ja avaldavad protesti
sõjahädaohu vastu. Töölised on oma võitluse loosungiks üles seadnud „Käed
Hiina küljest“, nad protesteerivad sõjariistade saatmise vastu Jaapani imperialisti-
dele, et Hiina töötavate hulkade tapmist takistada, ja töötavad pühalikult Nõuko-
gude Liitu kaitsta.

Ameerika imperialistid reklameerivad sõda küll ajalehtedes, küll kino ja raadio
läbi. Sõjaline propaganda on eestkätt juhitud Nõukogude Liidu vastu.

Sellejuures etendavad patsifistid oma äraandlikku osa, teevad kõik, et aktiivsed
proletaarlaste hulgad oma ideoloogilised sõjariistad maha paneksid. Ameerika sõ-
jalise propagandale, mis ajalehtedes, ajakirjades, kinodes ja raadios peetakse, vas-
tavad tükkide pealkirjad: „Jaapani kapitaal tungib Schanghai väljamaalaste piir-
konda“, „Mereministeerium saadab laevastiku Hiinasse“. Grete Palmer, New-Yorgi
„World telegrafi“ ajalehe naistelehekülje toimetaja, pöörab üleskutsega „Ameerika
emad poole“, et nad „kirjutaksid ja ikka kirjutaksid oma parlamendi saadikutele,
et nad sõja asemel leiaks teise abinõu tulevase konflikti ärahoidmiseks.“ Need

on ainult patsifistlised sõnakõlksud niikauaks, kuni sõda veel ei ole. Sarnased Grete Palmeri taolised inimesed on esimesed, kes valmis on imperialistide kutsel „isamaad kaitsma“.

Kõigile on nüüd selge, millist suurt osa etendavad naisterahvad tulevases sõjas.

Kolmes riigis — Prantsusmaal, Itaalias ja Poolas, — on naiste ja meeste mobilisatsiooniseadus välja kuulutatud. Ameerika kindral Feset andis järgmise teadaande sidemes tulevase sõjaga: „Naisterahvad hakkavad sõja puhul haigemajades töötama. Tulevases sõjas on meil häid naislendurid tarvis. Naislendurid saavad tegelikult võitlusest osa võtma“. Tähtsamaks naiste sõjaliseks organisatsiooniks, mis Ameerikas peale viimast imperialistlist sõda organiseeriti, on Betsi Roosi nimeline korpus. See naiste sõjaline organisatsioon organiseeriti 1931. aastal, koosnes 76 naislendurist, kes töotuse andsid, et „nad on valmis oma maad teenima kui tarvis“. See tähendab, et nad on valmis tõelisi tapma, et kindlustada ameerika kapitalistide sissetulekuid ja Nõukogude Liidule kallale tungida.

Töoministeeriumi naiste-büroo poolt väljaantud broschüüris leiame järgmist: „Kui meie (Põhja-Ameerika imperialistid) seisame sõja tarvitusele võtmise eest ja kõigile on sõda selgelt näha — siis naiste tööjõud on rahvuslikeks probleemiks ja selleks on moodustatud Ameerika töoministeeriumi juurde naiste-büroo.

See büroo uurib naiste tööd tööstuses; õpib töötingumusi tundma, töötab välja kindlad töönormid. Kui üks ettevõtja tahab teda saada, millised normid on kindlaks tehtud teistes ettevõtetes ja millised on tingimused, siis võib ta neid teateid saada naiste-büroost.

Nii siis, nagu näeme, algas see büroo oma tegevust viimasel ilmasõja ajal ja on tööriistaks ettevõtjatele ning eriti imperialistidele tulevaks sõjaks, et tuhandeid naisterahvaid odava tööjõuna mobiliseerida.

1932. aastal äratas Põhja-Ameerika imperialism uuesti naisterahvaste keskel sõjalist vaimustust, kui ta tuhanded emad — „Kuld tähe“ ordeni saajad — Prantsusmaale saatis, et väerinnal langenute haudasid külastada.

1932. aasta algul said paljud ettevõtjad suuri sõjalisi tellimisi, näiteks Winchesteri sõjariistade kompanii New-havenis ja Remingtoni sõjariistade kompanii Bridgeportis laiendas oma valmistust. Pikkaningi arsenaal Doveris suurendas oma produktiooni peale viimase sõja 50 protsendi võrd.

Kõikides nendes vabrikutes töötab palju naisterahvaid. Kriisi süvenemisega halvenesid naistööliste töö ja palgatingimused veel rohkem. Gudieri tööliste kirjad „Daily Workeri“ toimetusse räägivad sellest, et töölisi ootab uus palkade vähendamine. Palgast ei jätku elamiseks ja nad sammuvad näljale ja vaesusele vastu.

Kummivabrikus teenivad töölisel tükitööga päevas 77 kuni 92 tsenti. Remingtoni sõjariistade kompaniis töötatakse 10—12 tundi päevas, saadakse 20—25 tsenti tunni eest. Du Paut de Nomurs kompaniis, kes üks suurematest sõjatarbete valmistajatest maailmas, kirjutakse, et teenitakse 20—25 tsenti tunnis, töötada tuleb väga kardetavate lõhkainetega ja oma eluga riskeerida vähese tasu eest.

Igas vabrikus, igas tööliste-organisatsioonis peab sõjavastalist tööd laiendama.

Kommunistlike partei ja klassiteadlikkude tööliste ülesanded sel puhul, kui imperialistlikud riigid Nõukogude Liidule kallale tungivad, on kommunistlike partei programmis ära näidatud:

„Rahvusvaheline proletariaat, kellele NSVLiit on ainuke isamaa, tema võitute tähtsam tung ja rahvuste vabastamise peafaktor, on kohustatud omalt poolt kaasa aitama sotsialistlike ehituse edusammudele NSVLiidus ning kõigi abinõudega teda kaitsma pealetungimiste eest kapitalistlike riikide poolt“.

Imperialistlike riikide kallaletungimisele NSVLiidule ja sõja tekkimisele vastab rahvusvaheline proletariaat kõige julgemalt ja otsustavamalt imperialismivastase võitlusega ja võitleb proletariaadi diktatuuri ja NSVLiidu töötavate hulkade eest.

Imperialistlikud riigid valmistavad uutele sõdadele ja Nõukogude Liidule kallaletungimisele ette.

Kõikide maade proletarlastel, olge valmis Nõukogudemaad — kogu ilma töötavate isamaad — kaitsma!

Kas pean lõbunaiseks hakkama?

Prantsusmaa, kes ilmasõjast võitjana välja tuli, omandas Saksamaa käest Versailles rahulepingu põhjal hiiglasuured rauamulla- ja söelademed ja asus oma majanduse kõvendamiseks.

Ilmasõja lõpetamise järele näeme, et kapitalistlikest riikidest oli Prantsusmaa see riik, kelle valmistus kasvas kõige hoogsamalt. Kui teistes langus esile tuli, siis näeme, et Prantsusmaa oli maa, kus valmistus kunstliselt ühesugusel tasapinnal seisis.

Nüüd, kus kapitalistline maailm mitmed aastad kriisikrampides sipleb, kus kriis päev-päevalt süveneb ja kogu kapitalistlikele maailmale ähvardavaks muutub, ei ole ühtegi valmistuseala, peale sõjariistade, kus kriisi ei tuntaks. Kriis haarab ka Prantsusmaa oma käppade vahele. Kõikides tööstusharudes vallandatakse töölisi või suletakse vabrikute ukсед. Tekstiiltööstuses ja uhkusasjade valmistuses, kus varem töötasid peaaesjalikult naisterahvad ja tütarlapsed, vähendatakse nüüd tööliste arvu või suletakse ukсед ostjate vähesuse tõttu. Maailmakriisi süvenemisega muutub olukord väljakannatamatuks, kasvavad päev-päevalt töötatöölise hulgid, kes nälgivad ja tumedale tulevikule vastu vaatavad. Töötatöölised ja nende perekonnaliikmed on sõna tõsisem mõttes näljas ja enneolemata viletsuses.

Naistöölised ja noored tütarlapsed, kes veel vabrikutes töötavad, satuvad enneolemata eksploateerimise surve alla. Kui suur on eksploateerimine, näitab see, et naistööliste ja noorte tütarlaste keskel suremiste ja õnnetute juhtumiste arv kohutavalt kasvab. Väga tihti minestuvad nad masinate juurde ja saavad niiviisi vigastusi. Vähesse palga tõttu pole naistöölistel võimalust oma lapsi ega iseendid toita. Lioni raioonis töötavad naisterahvad teenivad 8, 9 ja 10 franki päevas, kuna söögi peale läheb kuni 18 franki. Meie näeme nende keskel tiisikusesse jäämise suurenemist, enneaegseid sünnitamisi ja teisi haigusi. Peale selle kasvab noorte naisterahvaste ja tütarlaste keskel prostitutsioon — nad lähevad endid uulitsale paksmagudele müüma, et kuidagi veel elu sees hoida.

Toon ühe väljavõtte Prantsusmaa tööliste häälekandjast „L' Humanite'st“ ühe õnnetu tütarlapse kirja kohta, mille ta saatnud Viini „Arbeiter Zeitungile“. Sellest selgub, et tema kohutavas seisukorras, mille peasüüdlaseks on kapitalismi kriis ja madaolek, ei näe ta muud väljapääsu kui et lõbunaiseks hakata.

Kirja sisu on järgmine:

„Ma palun teid nii lahke olla ja anda mulle nõu. Võib olla pole kunagi teie poole pööratud sarnase küsimusega. Kuid minu samm oli dikteeritud minu praegusest kohutavast viletsusest. Ma palun teid anda mulle täpne ja kindel vastus. Ja oleks kasutada end kurvastada paremaid aegu tagasi igatsedes, juhuslikku abi vastu võtta või ametisse astuda, mis ainult mõni päev vältab. Sest see kõik oleks ajutine! Minu otsus on kindel.“

Nüüd tahaksin ma teada, kuidas on võimalik pileti alla saada. Ma tahan hakata lõbunaiseks. Kuid mitte salajaseks prostituudiks. Ma tahan olla politsei valve all. Ma olen 25 aastat vana, katoliiklane, mul ei ole mingit tööd. Kaks kuud tagasi ma töötasin loatüdrukuna. Juba neljaaastaselt ma kasvasin võõraste hulgas. Ma võin ütelda, et olen sündinud teisi orjama. Neli aastat ma teenisin lastehoidjana. Kuid ühegi kohaga ei olnud õnne. Kui töö oli vahel vastuvõetav, siis oli seal jälle härra, kes nõudis, et lapsehoidja oleks ühtlasi selleks, et temaga magada. Kahel viimasel kohal, kus ma olin, ma ei võinud kannatada pererahva äärmiselt suurt nõudlikkust, sest mind sunniti pesema ja kraamima kuni hilja õhni ja toit oli väga vilets.

Enamasti ikka pean ma tööd algama kell 6 hommikul ja see ei lõpe kunagi enne kella 12 öösel. Söögiks annavad nad ainult mõrudat kohvi-irtsu ja leiba. Nüüd on mu kannatus otsas.“

See kiri räägib selget keelt sellest, millisesse seisukorda on sattunud naistöölised ja eriti veel naisteinijad. Naistöölised, kes otsekohe valmistusest osa võtavad ehk võtnud, kes igapäev võitluse keerises on, nende poliitiline tasapind on kõrgem kui naisteinijatel. Naisteinijad on ümbritsetud kodanlike mõjudega, viisidega, kombetega, mis sagedasti nõrgemaid naisterahvaid mürgitavad ja nad ei saa aru ei klassivahedest ega klassivõitlustest. Enamjagu naistöölistel on selge, kes ta klassivaenlane on ja kelle vastu ta peab võitlema. Väljamaa kommunistlike parteid,

kui nad tahavad olla tõelised võitlusparteid, peavad oma töö viima veel rohkem hulkadesse, et ei oleks ühtegi naistöolist ega töötavat naisterahvast, kes ei võitleks kommunistliku partei võitluslipu all. Kommunistlikud parteid peavad kõige ägedamat selgitustööd pidama ja ära näitama naistöoliste ning eriti veel naisteenijatele, kes rõhutavam osa on töölisklassis, et väljapääsetee viletsusest ei seisa mitte prostitutsioonis ega enesetapmises, vaid kapitalismivastases võitluses, tema lõpulikus hävitamises ja tööliste valitsuse maksmapanemises.

Kommunistlikud parteid peavad oma võitluse loosungiteks üles seadme töölisklassi kõige elulisemad nõudmised ja hulke nende nõudmiste eest võitlusele mobiiliseerima ning võitlema kuni võidurikka lõpuni.

Naistöoline.

Sotside järjekordne silmategemine töölistele

Üldise majandusliku kriisi suurenemisega kasvab töötatööliste arv Eestis. Talvel rahuldasi isandad eneste närve sellega, et lootsid kevade peale, mil põllutööliste järele nõudmine kasvas ning töötatöölistel võivad maale asuda. Kevade ja suvi möödusid ja sügis käes kuid mingisugust paranemist pole näha, vaid olukord muutub ikka enam ja enam väljakannatamatuks.

Töötatöölistel ja nende perekonnaliikmel on näga suuremas ning mingisuguseid väljavaateid pole ka tulevikus näha.

Ühel Tallinna linnavolikogu koosolekul võttis Eesti sotsialistliku partei rühm eesotsas Alma Ostra-Oinaga sõna ja juhtis tähepanu sellele, millises seisukorras on Eestis töölistehulgad, eriti veel töötatöölistel, ja et praegusel silmapilgul oleval tööpuudus suurem, kui millaski varem. Sel ajal, kui töölised ja nende lapsed ilma leivata jatoetuseta on, seisavad riigiaitades vili mis rottide söömise järele kõlbmatuks ja väärtusetuks muutuvat.

Ja nüüd nõuavad sotsid selle poolkõlbmatu vilja väljajagamist töötatöölistele ja nende perekondadele.

Sotsid ähvardavad hädaohtu nähes, püüavad teha kõik, et pirukat kinni hoida. Nad teevad kõik, et töölisi uskuma panna, nagu võitleks nad töölise huvid eest ja nagu oleks nad valmis töölistele kõik tegema, aga mis sa ikka peale hakkad, kui valitsus ei ole nõus vilja välja jagama.

Kuid sotsid ei saa enam töölisi petta, ja töolistel on üks arvamine ning teist arvamist ei saagi olla, nimelt, et sotsid on töölisklassi äraandjad, et nad kiidavad heaks kodanlusele vastuvõetavaid otsuseid ning võitlevad selleks, et neid otsuseid ellu viia. Kuidas nad julgevad veel tööliste viletsuse ja puudusest rääkida, kui ise tööliste higist ja vaevast osa saavad. Töölised orjaku hommikust õhtuni, seal juures nälgides, et aga härradel oleks lahedam elada ja prassida.

Härradel enestel ei tule meeldegi kõlbmatu vilja töölistele jagada, seda tuletaavad meelde neile sotsid. See tähendab veel kord, millise häbematusena sotsid hakkama saavad ja et nad valmis on kõike tegema, mis aga kodanlusele kasulik oleks.

Selle asemel, et töölisklassiga ühises väerinnas kodanluse vastu võidelda, on sotsid ise tööliste veristajad ja tapjad! Iga naistöoline ja töötav naisterahvas on oma turjal tunnud nende heldust ja armu. Naistöolised teevad kõik, et sotside äraandlikku poliitikat paljastada ja võitlust nende vastu veel enam kõvendada.

SÕNUMID

Ühte kaasvõitlejat ei ole enam

18. juulil suri seltsiline Helene Limberg. Ta suri ootamatult. Läks haigemajasse, et tulla tagasi uue ilmakodanikuga, kellest tahtis kasvatada uue aktiivse võitleja meie võitlusriidadesse. Kuid Helene ise ei tulnud tagasi. Ta ei saa uue võitleja, poja Volli, kasvatusest osa võtta. Pikki aastaid kestnud raske ennastsalgav töö väga mitmekesistel võitlusrindadel oli võtnud ta tervise, oli nõrgestanud ta organismi nii, et tal tuli lahkuda. 21. juulil matsime seltsilise Helene Limbergi...

Seltsilise Limbergi elutee oli tõsise proletarilase võitlustee. Olles pärit töölise perekonnast, tuli tal juba lapsena alustada rasket võitlust. 9 aastast hakkab ta koolis käima. Selleks, et talvel õppimise võimalust muretseda, pidi ta suve läbi

karjasena orjama. Koolis sai käia ainult 4-aastat... Juba 14 aastaselt algas ta tööd teenijana. Algul Paides raamatukaupmehe juures ja hiljem taluteenijana hallparunit orjates.

1922. a. astus sl. Limberg EKP võitlevatesse ridadesse ja töötas nais-organisatorina. Ta võttis samuti aktiivselt osa ametiühisuslikest tööst. Juba 1919. a. töötas ta ametiühisustes naiskomisjonis. 1922 — 1924. a. töötas Tallinnas majateenijana, samal ajal aktiivselt tööliikumisest osa võttes.

Peale 1. detsembri ülestõusu verist mahasurumist aretzeriti ka sl. Limberg, see oli 1925. a. jaanuaris.

Tapa kaitsepolitsei kuulsam verekoer Viks „kuulas üle“ sl. Limbergi. Meie teame, kuidas kaitsepolitsei „ülekuulamised“, eriti peale 1. detsembrit, tervise peale mõjuvad... Kinni istus ta neli kuud Rakvere türmis, ning lasti siis süü tõenduste puudusel lahti. Politsei valve all elamine ei võimaldanud aktiivselt tööliikumisest osa võtmist. Sl. Limberg kaob põranda alla. Põrandaaluse töö rasked tingimused, ääretu valge terrori ajal, mis mõllas 1. dets., mõjusid ta tervise peale purustavalt. Ühtlasi tekkis hädasoht sattuda uuesti kapode veriste käppade vahele. 1925. a. augustis emigreerus ta NSVLiitu.

Siin, kogu ilma proletariaadi kodumaal, pühendas Helene ennast õppimisele ja võitlusele. Ta õppis Eesti Rabiakis, töötas vahepeal „Vereteno“ vabrikus ja astus siis Komülikooli. 1928. a. sügisel alustas ta aktiivset õppust komülikoolis.

Sl. Limberg oli üks neist õpilastest, kes kindla tahtmisega, murdmata püsivusega võitis kõik raskused, mis õppimise aeg ette tulid. Nõrk vene keele oskus raskendas tal tublisti õppimist, kuid tõsise proletaarsete tahtejõuga sai ta jagu ka sellest raskusest. Kunagi ei ütelnud ta ära tööd, mis andis talle partei. Parteilaseks seisis ta alati kindlalt võitluspostil, kuhu teda partei pani.

Ja nüüd pidi ta lahkuma ajal, mil suuremad võitlused ees seisavad, siis, kui ta oli juba omandanud teoreetilise aluse selleks, et palju suuremate teadmistega seista klassivõitluse rindel vastutatavatel kohtadel. Meie kohus on iga aktiivse klassivõitleja surma puhul veel tihedamalt koondada omi ridu meie sõjaka partei ümber, veel suurema energiaga peame asuma uute kaadrite kasvatamisele. Iga lahkunu asemele kasvatame terve rea aktiivseid revolutsionääre ja viime võitluse lõpuni — ehitame lõpulikult valmis sotsialismi NSVLiitus. Viime proletaarsete revolutsiooni läbi kogu ilmas

Grupp seltsilisi.

Poliit-hulgalise töö tõstmine naistööliste, uute tööliste ja koduste perenaiste keskel

Nõukogude Liidu töörahva ees seisab määratu suur ülesanne, et teist viisaasta plaani edukalt teostada. See hiigla töö ja võitlus nõuab tööliklassilt ja kõikidelt töötavatel hulkadelt kindlat tahtejõudu, püsivust, oskust ja teadmist. Selleks peame hulkades laialist poliitilist, kasvatuslist ja selgitustööd tegema, partei ja valitsuse otsuseid teadma ning hulkasid nende teostamisele mobiliseerima.

Meie peame poliitilist kasvatusööd kõvendama eriti uute tööliste ja koduste perenaiste keskel. Uued töölistes, kes hiljuti maalt tulnud, ei ole veel vabanenud oma endistest eelarvamistest ja eluviisidest, ei ole veel harjunud suhtuma ühiskonna asjasse kui oma enese asjasse.

Selles töös langeb suur osa tööliste klubide ja haridusmajade peale, kes peavad omas töös sarnaseid tööviise leidma, mis laialisi hulke mobiliseeriks.

Meie kasvame igapäevaga. Mis eila oli uus, võib homme vana olla ja ei vasta enam meie elule ega nõuetele. Igapäevane töö ja võitlus peab minema õppusega

käsi käes, et vabrikusse tulnud uued töölised saaksid õppimisest omandatud teadmisi igapäevases töös ära kasutada.

Kui meil Haridusmajas eelmistel aastatel oli käsitööring organiseeritud naisseleksilistele, siis ei vasta see enam tänapäeva nõuetele. Meil on nüüd nõuded suuremad, kui seda näputööring võib lubada.

Naisseltsiline, iga uus tööline peab valdama tehnikat, sõjaväe ja sanitaarasjandust. Naisseltsiline, olgu see naistöoline, kodune perenaine, uus tööline, peavad aktiivselt osa võtma meie riigikaitse kindlustamisest. Siin saame suure töö ära teha, kui ise sellest huvitatud oleme. Käesoleval aastal organiseeritakse endiste aastate eeskujul rida poliitilisi, kunstilisi ja tehnilisi ringe.

Kõik töölised ja koduperenaised peavad poliitringidest, nagu jooksva poliitika, usuvastase ja Eestimaa ajaloo tundmaõppimise ringidest osavõtma. Sellega tõstavad nad oma teadmiste tagavara ja laiendavad oma silmaringi. Peale poliitringide on olemas veel õhukaitse, sanitaar-, näite-, laulu-, rütmika- j.t. ringid.

Nüüd, kus vabrikutes läbi viiakse töö ratsionaliseerimine, peab tööline tehnikat tundma, et produktsiooni hulka ja omadust tõsta, sellega omahinda alandades. Väga kiiduväärt asi on, et ka käesoleval aastal Haridusmajas organiseeritakse elektromontööride ja tehnikute ringid, sest kvalifitseeritud tööliste järele on suur nõudmine. Läänud aasta tehniliste ringide lõpetajad, kes olid peaaesjalikult kodused perenaised, töötavad vabrikus lõõktöölisena ja isetasuvuse brigaadide brigadiiridena.

Naistöölised ei tohi ka meie riigikaitse kindlustamist unustada. Kõik naistöölised ja kodused perenaised peavad ka head sõjaasjanduse tundjad olema.

Nad peavad head laskjad olema, haigetele ja haavatutele sanitaar-abi anda oskama, kui tarvis siis ka tanke ja autosid juhtida oskama.

Kõik naistöölised ja kodused perenaised ülesande tähtsusest aru saades koonduvad ülevalnimetatud ringidesse, et endi teadmisi laiendada.

Naisseltsilised, noored või vanad, teie peate aktiivselt poliit-hulgalisest tööst osavõtma ja kõik loiduse ja ükskõiksuse maha jätma.

Aktiivse tööga aitame poliit-massilist tööd kõrgemale astmele tõsta.

Tõstke kõrgemale sotsialistline võistlus

Kolhoosis „Uus ilm“ (Lääda raioonis) oli 17. juulil kolhoosnikkude üldkoosolek arutati kolhoosi elulisi küsimusi ja seda, kuidas uut riiklist laenu kiiremini läbi viia.

Otsustati ühelmeelset „viieaasta neljanda, lõpetamise aasta“ laenu tellida. Uue laenu tellimiseks kuulutas end lõõklaseks Seega Emilie.

Seega Emilie tellis riiklist laenu 40 rubla suuruses summas ja kutsus rida naiskolhoosnikke enese eeskujule järgnema.

Naiskolhoosniku Seega Emilie väljakutsele vastasid järgmised naiskolhoosnikud: Termann M. tellis laenu 50 rubla eest, Termann Anna — 30 rubla eest, Sarapuu Elisabet — 40 rubla eest, Sepmann Ida — 30 rubla eest.

Ülejäänud naiskolhoosnikud, ärge jääge eelpool nimetatud naiskolhoosnikkudest maha, tellige ise ja kutsuge ka teisi sotsialistilisele võistlusele.

Väljakutsele vastanud naiskolhoosnikud kutsuvad üles kõiki meeskolhoosnikke ja kehvik-keskmik-üksikmajapidajaid naiste- ja meesterahvaid eneste eeskujule järgnema

Kõik naiskolhoosnikud ja kõik teised töötavad naisterahvad, tellige „viieaasta 4-ja, lõpetamise aasta“ laenu! Sellega aitame kaasa sotsialismi ülesehitamisele meie riigis.

Ei tohi ainustkõik naisseltsilist olla, kes riiklist laenu ei telliks.

Saan Marie.

Trutnevo külanõukogu (Oudova raiooni) ÜK(e)P rakuke tõsta kõrgemale töö naisseltsiliste keskel

Küla ümberkorraldamine sotsialistilisel alusel nõuab kõikide töötavate hulkade aktiivset osavõtmist ja pinevat tööd, et mahajäänud maad eesrinnas sammuvaks maaks ümber ehitada. Sellest hiigla tööst ei tohi puududa naisseltsilised. Naisseltsilised peavad kõik oma jõu kokku võtma, et energiliselt ja ennastalgavalt

kolhoosilise majapidamise kindlustamisest osa võtta, oma tööga ja võitlusega eeskuju näitama ning kogemused neile naisseltsilistele edasi andma, kes pole veel kolhoosastunud.

Kui töötavatest üksikmajapidajatest naisterahvad tõesti kolhoosilise majapidamise paremusi näevad, siis astuvad nad kahtlemata kolhoosi.

Meil Trutnevos on ÜK(e)Partei rakuke, kuid kahjuks ei tee see midagi, et naisseltsiliste keskel tööd teha.

Poliit-kasvatuse töö tõstmine naisseltsiliste keskel on väga suure tähtsusega, sest naisseltsilised oma madala poliitilise tasapinna tõttu satuvad klassivaenlase — kulaku — mõju alla, kes neid kolhoosivastaseks lõhkumisetöökäsi ära kasutab.

Et sarnaseid väärnähtusi kolhoosilises elus kõrvaldada ja naisseltsiliste poliitilist tasapinda ja aktiivsust tõsta, selleks peavad kohalikud parteirakukesed kõik tegema, et naisseltsiliste keskel parteilist kasvatustööd kõvendada ja neid partei ja valitsuse otsuste teostamisele mobiliseerida.

Parteirakukesed peavad paremaid naisseltsilisi ja naisdelegaate vastutavatele kohtadele välja eraldama, varem neid selleks ettevalmistades.

Rakuke peab kolhoosilise majanduse otsustavatele majandusaladele, nagu karjalauta ja põldudele naisdelegaate ja paremaid naiskolhoosnikke välja eraldama brigadiirideks, kes vastutaks töö tagajärgede eest.

Trutnevo parteirakuke, tõsta kõrgemale töö naisskolhoosnikkude ja kehviki-keskmik-ük sikmajapidajate keskel, neid tõelisteks sotsialistilise ehitajaks kasvatades.

Küsimused ja vastused

Küsimus. Mis põhjusel meil ühest kui teisest tööstuskaubast ja toiduainest puudus on?

Kodusele perenaisele A. K.

Vastus: Et meil ühest kui teisest tööstuskaubast ja toiduainest puudus on, see on meie sotsialismi ehituse kasvust ja arenemisest tingitud. Seda mis sajanded aastad polnud tehtud, seda peame kümnete aastate jooksul ära tegema. Need hiigla tehased, vabrikud, kaevandused ja elektrijaamad, mis ehitatud ja mida meie veel ehitame, oleme ise oma jõuga valmis ehitanud ja see nõuab kõikide töötavate hulkade tööd ja jõupingutust.

Varem oli kõik meie jõud sellele koondatud, et rohkem ja rohkem neid tehaseid ja vabrikuid ehitada, mis hakkaksid suuri masinaid valmistama ning laialiselt nõuetavaid tarbeasju tuli valmistada teises järjekorras. Kui meil korda läks raske-tööstusele alus panna, siis võisime kergetööstuse arenemisele asuda, ja meie näeme, et 1931. aastal suurenes laialiselt tarvitavate tööstuskaupade ja toiduainete valmistamine ning ühe kui teise tööstuskauba ja toiduaine müügile tulev hulk kasvas.

Sotsialismi ehitustöö edusammude kaasas käib kõikide tööliste ja töötavate hulkade kultuurse ja ainelise seisukorra paranemine. Töötavate hulkade ostuvõimalused on suurenenud mitu korda ja suureneb ka edaspidi. Meie tööline ja kolhoosnik ei ole endine tööline või talupoeg. Mele tööline ja kolhoosnik tahavad ja peavadki saama paremini riidetud, paremini süüa, teatris ja kinos käia. Kuna endine tööline kannatas nälga, puudust ning oli isanda vihatud tööloom. Mitmekümne miljonite elanikkude hulkade olukorra paranemisel tõuseb ennenägematu nõudmine tööstuskaupade järele, kuid me ei jõua nii palju valmistada, et kõikide suurenevaid nõudeid täielikult rahuldada.

Peale selle on meil mitmetel aladel nähtavale tulnud bürokratism, saamatus ja kuritegevus, mis takistab ja lõhub töötavate hulkade varustamist tööstuskaupadega ja toiduainetega.

Teiseks lõhub õieti tööstuskaupade ja toiduainete jaotamist see, et sagedasti meie koöperatsioonitöös tuleb nähtavale nepmaniline „vaim“, kus puudub huvi koöperatiivi töö parandamise ja tõstmise vastu ja midagi selleks ei tehta, et toiduga varustamist parandada ja vastavale kõrgusele tõsta.

Kõik naistöölised ja kodused perenaised, kui näete neid väärnähtusi ja kuritegevust, ehk hoolimatust meie kooperatiivi töös ja varustuses, siis ärge ainult pealtvaatajaks jääge, vaid tehke kõik, et seda tööd tõsta,

Aiavilja ja juurvilja koristuse hoogtöö on alanud, et seda hoogtööd hästi läbi viia, on kõikide koduste perenaiste osavõtmist tarvis, sest tööjõu järele on nõudmine suur.

Kõik naistöölised kodused perenaised ja kolhoosnikud aktiivsele tööle!

Küsimus: Palju aitas kaasa viisaasta kolmanda otsustava aasta laen „518“ ja „1040“ ehitamisele?

Vastus: 1931. aasta mahutasime tööstuse kapitaalsesse ehitusesse ligi 8 miljards rubla. Samal aastal kogusime 1.600 miljoni rubla suuruses riiklist laenu. Nii siis viienda osa viieaastaplaani kolmanda otsustava aasta kapitaalse ehituse programmi, teostasime riiklise laenu summadega.

1932. aasta kapitaalse ehituse programm ühes viimase täiendavate väljaeraldatud summadega oleks kindlaks määratud 12 miljardi rubla peale.

Käesoleval aastal peame laenust ja hoiusummadest 3.300 miljoni rubla saama. „Viieaastaplaani lõpetamise aasta“ laenu summad ja hoiukassa summad kindlustavad sotsialistilise tööstuse kapitaalse programmi teostamise. Peale selle eraldatakse välja igale külale ja linnale nendele tarvisminevaid summasid.

ARSTI VESTLUS

Kochi kepikesed ja lapsed.

Tiisikus on vana haigus. Tiisikuse üks vorm on kopsutiisikus, mis tõmbab oma peale tähelepanu. Tiisikus on üks raskem haigus, mis inimsoole piitsaks saanud. Lapsed jäävad vähe tiisikusse. Tiisikus on täiskasvanute haigus. Nii paistab see esimese vaatamise järele. Kuid tiisikust põdevate vanemate lapsed põevad väga sagedasti lümfinaärmete, luude, kõhukelme ja ajukelme haigusi.

Kõik need haigused ei ole ühesugused ja ei sarnane absoluutselt täiskasvanute tiisikusehaigusele, vaatamata sellele, et neid haigusi tiisikuseks nimetatakse sellepärast, et laipade lahkamisel tuberkuule (kopsuühikese) leiti nagu tiisikusse surnud täiskasvanutel inimestel.

Mis tiisikuse esile kutsub, ja kuidas teda edasi antakse — oli varem teadmata. Kaua aega olid teadusemehed arvamisel, et haiguse pärandavad lapsed vanematelt.

See arvamine oli inimestele nii kindlalt sisse juurdunud ja halvas tiisikusevastast võitlust.

Tegelikult võiks paljugi ära teha, kui inimese sündmisel tema tulevast haigust ette teaks. Varem ei olnud see vaade õige.

1865. aastal tõendas Saksa teadlane Koch tiisikuse külgehakkavust katsete järele. Tal läks korda tiisikusse surnud inimeste ja tiisikusehaigete keha seest saadud mäda loomadele tüüpilisi tiisikusliisi muudatusi esile kutsudes. Tähendab, tiisikuse külgehakkamise idud peituvad haigetes orgaanides. Mis tiisikuse tekitajaks on, kuidas tema inimestele edasi antakse, jäi teadmatuks.

17. aastat pärast seda kui tiisikuse külgehakkavus tõendati, leidis Koch 1882. aastal tiisikuse tekitaja batsilluse „tiisikuse kepikesed“ üles.

Tiisikuse kepikeste leidmine on pöördepunktiks tiisikuse õpetuses üleüldse, iseäranis laste tiisikusel. Õigemine, tiisikuse pulgakeste leidmine Kochi poolt oli laste tiisikuse õpetuse loomise algus.

Selgus, et lapsed sagedasti tiisikusse haigeks jäävad ja väga mitmesugusel kujul. Haigusi on pikaldased, sunnivad lapsi kauaks ajaks voodi heitma, toovad enamiste surma ehk jätavad lapsed küürakateks.

Mõnikord kutsuvad needsamad kepikesed esile raskeid haigusi, mis kiirelt lapsele surma toovad, nagu „miliaartiiisikuse ja mennigiidi“, need on iseäralised kopsu tiisikuse vormid.

Peale seda on kindlaks tehtud, et võib tiisikuse haige olla ilma, et haiguse kohta selles asjus kahtlust oleks. Veel enam, selgus, et peaaegu kõik inimesed jäävad tiisikusse juba lapseas.

18—19 aasta vanuselt on 96—98 prots. tiisikusehaiged, kuid suures enamuses ei tunta siis veel haigust.

Kui täiskasvanud või lapsed endid terved tunnevad olema, kuidas siis võib teada, et neil tiisikuse infektsioon sees pesitseb.

Vististi on mõnigi meist tiisikuse haigete dispanseris käinud või oma lapsi sinna viinud ja seal näinud, kuidas lastele „kaitsenõelu“ pannakse või kuulnud kuidas lapsed ise sagedasti „nõela panemisest“ räägivad.

Seda „nõelapanemist“ nimetatakse „Porke“ reaktsiooniks, mis peaaegu valuta ja, peaasi, absoluutselt lapsele kahjuta on, ning tema abil saadakse teada, kas laps on tiisikusehaige või mitte.

„Nõelapanemist“ tehakse järgmiselt: nahale tehakse rõugenoaga väike kriimustus ja lastakse elusaid tiisikuse kepikesi — kihvti sisse.

Kui laps tiisikusehaige ei ole, siis kasvab nõelapanemise koht kinni ilma mingisuguseta muudatuseta. Tiisikust põeval lapsel ilmuvad nõelapanemise kohale väheldased vistrikud ja punetus. Nad kestavad mõned päevad ja kaovad siis jäljetult. Meie saime teada väga huvitavaid ja erilise tähtsusega asju ühe ja sama kepikesega kihvitamisel jäävad mõned terveks, mõned aga kergelt ja mõned isegi väga raskelt ja surmavalt haigeks.

Arvatakse, et mõned on õnnelikud, saavad mitte pahaloomulisi kepikesi ja vähesel arvul, teised aga — pahaloomulisi ja suurel arvul ning langevad nende ohvriks. Ei, asi ei seisa mitte selles, see võib ainult mõjuda, kuid ei ole kaugeltki otsustav. Mitte tiisikuse tekitaja Kochi kepike ei etenda otsustavat osa, vaid pind kuhu see kepike satub, s. t. kas sattus ta tugeva ja hästiarenenud lapse kehasse või nõrga ja ebaõieti kasvatatud, puudulikult toidetud, viletsate elutingimuste või mitmesuguseid lastehaigusi põevate kehasse.

Kui asi nii on, siis on täieliku tiisikuse likvideerimise võimalused olemas ainult Nõukogude Liidul, maal kes sotsialismi ehitab. Meil on käimas hiiglatöö tööliste ja nende laste elu-olu parandamise alal.

Organiseeritakse lastesõime, seatakse sisse ratsionaalne ühiskondline toitmine, viiakse tervete laste armee linnadest välja pioneerlaagritesse, arendatakse profilaktilisi asutusi nõrkade laste jaoks ja ehitatakse arstimise asutusi tiisikusehaigete laste jaoks jne.

Meie arstid ja laialdane tööliste ühiskondlus peavad küsimuse üles tõstma, et asutada koolisid vabasse loodusse metsadesse. Ühesõnaga, Nõukogude Liidus on käimas laste tervendamise asutuste ennenägematu ehitamine, mis tähendab laste vabanemist tiisikusest.

Arst I. Fertik.

MAJANDUSLINE OSA

Piima eest hoolitsemine

Piim on kergesti rikkiminev. Lüpsmisest kuni kogumispunkti toimetamiseni on küllalt pikk aeg selleks, et piima omaduse ja väärtuse peale mõjuda. Piimaga ümberkäimises on tarvis erilist puhtust ja hoolt. Piim puutub peale lüpsmist kokku mitmesuguste asjadega. Lauda õhust satuvad piimasse tolmukübemed ja lehma udaralt, nisadelt, lüpsje kätelt ja riidetelt kukub mitmesuguseid mustuse osakesi; niisama ei ole ka kunagi päris puhtad lüpsik ja teised piimanõud. Niiviisi piima sattunud mehaanilise mustuse osakesi on võimalik suuremalt osalt kergesti kõrvaldada hea vattkurnaga. Kuid ühes mehaanilise mustusega pääsevad piimasse ka mitmesugused pisilaste liigid — elavad organismid, — kes mitte ainult oma olemasoluga piimas selle väärtust rikuvad, vaid nad peale selle veel kasvavad, paljunevad ja lagundavad piima. Kõige selle tagajärjel kaotab piim palju oma loomulikkudest omadustest ja esialgsest väärdusest. Kui mustuse osakesi on võimalik hea kurnaga piimast eraldada, siis jäävad sinna ometi püsima pisilased, kes peaaesjalikult mustuse osakestega piima pääsesid. Need elavad organismid — pisilased — ongi kõige suuremad piima väärduslike omaduste rikkujad.

Nii tuleb piima omaduse tõstmiseks kõik püüed ja hool juhtida pisilaste vastu võitlemiseks. Kõige tagajärjerikkam pisilaste vastu võitlemine on, kui piimaga õieti ümber käiakse. Kuna suurem hulk pisilasi piima sattub mustusega, siis on tarvis kõige suurema puhtuse eesthooldada.

Puhtuse nõudeid tuleb silmas pidama hakata juba lüpsist peale. Kuid osa pisilasi tungivad lehma nisakanalitesse ja nii sisaldab piim pisilasi juba udara sees.

Kogemused ja katsed näitavad, et eriti rohkesti pisilasi sisaldavad esimesed piima-sõõrud ja seda rohkem, mida mustem on laut ning mida vähem loomade puhtuse ja asemete eest hoolitsetakse. Siit järgneb nõue: 1) lautasid peab puhastama ja, et lupjama ära võtta pisilastel elamisevõimalused lauda seintel ja lael, 2) loomade asemel olgu kuivad, et udar ja nisad väljaheidetega kokku ei puuduks. Peale selle on soovitatav esimesi sõõrusid erinõusse lüpssta ja seda osa piima otsekohe koduses majapidamises loomadele ära tarvitada. Sellega kõrvaldaksime pisilasterikka piima, mis väga tähtis. Piima äratarvitamisega, koduses majapidamises ilma et seda piima kogumispunkti viidaks, ei saada mingisugust kahju, kuna on teada, et esimesed lüpsitõmbed on vähem rasvased.

Lüpsmine ise sündigu puhtalt. Enne lüpsmist tuleb esiti lehma tagumise kehaosa ja udar niiske rätikuga ära puhastada rippuvatest õlekõrtest ning karvadest. On udar või nisad sõnnikused, siis tuleb need enne pesta ning hästi kuivatada. Lüpsiviisina tarvitatagu pigistuslüpsi, mitte kunagi aga venituslüpsi. Esimese lüpsiviisi paremuseks on see, et nisad ja udar kannatavad palju vähem ja ei haigestu nii kergesti.

Lüpsmine toimetatagu kuivade kätega. Märgade kätega lüpsstes satuvad mustuseosad ühes pisilastega lüpsikusse ja kõige parema tahtmise juures ei saa siis hea-väärtuslist piima. Kui tahetakse nisasid libedamaks ja paendavamaks teha, siis võib seda teha vaseliiniga määrdes.

Päris tähtsuseta ei ole ka lüpsja isik. Lüpsja mustadest, sagedasti sõnnikuga määrdunud riietest ja kätest võib kergesti kas otse või kaudsel teel pisilasi piimasse sattuda. Kui tahetakse puhast piima saada, peab lüpsja lüpsiajal oma käed puhtad hoidma. Käed tuleb enne lüpsmist hoolsasti seebiga puhtaks pesta. Kätepesemise otstarbeks olgu praktiline vastav kätepesemisenõu laudas. Et kätepesemine tühine ajaviide ei ole, tõendab vastav katse, kus mustade kätega lüpsstes piima oli sattunud 6700 pisilase idu kubiksm. piima kohta. Kui lüpsja käed puhtaks oli pestud, siis sisaldas 1 kubiksm. piima ainult 1500 pisilase idu.

Mida rohkem kordi piima ühest nõust teise valatakse, seda enam sisaldab ta pisilasi. Ka kõige hoolsam aurutamine ja pesemine ei hävita kõiki pisilasi. Seepärast tuleb üleliigsete piima ümbervalamiste eest hoiduda.

Et piimanõudest võimalikult vähe pisilasi satuks, selleks peab nõusid hooliga puhastama. Pesemiseks tuleb sellekohaseid harju tarvitada, mida pärast tarvitamist võimalikult puhastada ja kuivatada. Piimanõusid tuleb peale tarvitamist esiteks loputada leige veega, sest kuuma vee mõjul kalgenduksid piima valkained ja puhastamine muutuks raskeks. Alles pärast leige veega loputamist võib kuuma vett tarvitusele võtta. Puunõusid ja riistu pesedes tuleb lubja lahundist tarvitada, kuna metallnõusid, peale alumiiniumi, peab pesema kuuma 3 protsendilise sooda lahundiga. Kunagi ei ole otstarbekohane puunõude juures soodat tarvitada, mis puuollust lahundab, ega metallnõude juures lupja, mis viimaste seintel raskesti eraldatava lupjaseebi kihi jätab. Alumiiniumasjade ja nõude puhastamiseks tarvitatagu soodalahundit vähese hulga vesiklaasi lisandusega.

Peale soodalahuga puhastamist tuleb nõud hästi üle loputada, et sooda osakesi mitte nõu külge ei jääks. Viimast loputamist tehtagu palava veega, mis kuivamist kiirendab. Pesemise järele tuleb piimanõud kiiresti kuivatada, võimalikult päikese-paistelises, tõmbetuulises, kuid tolmuvabas kohas.

Ei ole mitte ükskõik, missuguseid piimanõusid tarvitatakse: Mida kergem on nõu puhastada, seda parem. Halvad, roostetanud, lõssi taotud, teravate äärtega ja sügavate lõhedega nõusid on halb puhastada. Iseäranis tuleb hoiatada puunõude tarvitamise eest, kuna neis pisilaste arenemine kõige soodsam.

Kõikidele naistöölistele, kodustele perenaistele ja kehvik-keskmik-üksikmajapidajatele naisterahvastele

Kõik naistööliised, tööle — meie ajakirja tellijate juurdevõitmiseks ja kindlustamiseks

Sotsialismi hiigla ehitustöö ajajärgul omandab ajakirjandus linnas ja maal määratu suure tähtsuse töötavate hulkade organiseerimiseks meie partei ja nõukogude valitsuse otsuste täitmise ümber.

Silmas pidades ajakirjanduse järjest kasvavat tähtsust, sidemes uue, teise viie-aastaplaani teostamisele asumisega, kus peame lõpulikult klassid likvideerima ja need põhjused hävitama, mis klassivahekordi ja eksploateerimist tekitavad, kus peame võitu saama kapitalistlistest jäänustest nii majanduses ja inimese mõtteviisides.

Selles suures ja vastutavas töös peab naiseltsilisele abiks olema ajakiri. Meie ajakiri „Naistööline ja naiskolhoosnik“ peab naistöölistele, kodustele perenaistele, naiskolhoosnikkude hulkadele ja kehvik-keskmikkudest üksikmajapidajatele naisterahvastele aitama keerulisi poliitilisi ja majanduslisi küsimusi selgitada, nende kultuurilist tasapinda tõsta ja võidelda uue elu-olu ümberkorraldamise, uute kaardrite ettevalmistamise, nende õpetamise ja kvalifikatsiooni tõstmise eest.

Kõik need hiiglatööd nõuavad ajakirjalt veel suuremat ja pinevamat tööd kirjasaatjate organiseerimiseks ja kasvatamiseks.

Ajakiri „Naistööline ja naiskolhoosnik“ peab naistöölisi, naiskolhoosnikuid ja kehvik-keskmikmajapidajaid naisterahvaid sellele võitlusele mobiliseerima ja selgitustööd tegema. Naistööline ja töötavad naisterahvad vabrikutes, tehastes ja kolhoosides peavad võitlema valmistus-rahandusliste plaanide täitmise ületamise eest. Naistööliised peavad valmistuslistest nõupidamistest aktiivselt osa võtma, arutades küsimusi, kuidas tõsta tööviljakust ja omahinda alandada, kuidas tööjõudu otstarbekohasemalt ära kasutada ja oma töö kogemusi teistele edasi anda. Tuleb järele vaadata, kuidas asutuses sotsialistline võistlus ja lööktöö on seatud. Kui need puuduvad ehk nõrgalt on seatud, siis tuleb neid küsimusi igakülgsest arutada ja vastavad abinõud tarvitusele võtta, et seda tööd tõsta.

Valmistuslised plaanid ja kollektiivne leping tuleb iga naistöölise ja naiskolhoosnikuni viia, tuleb nendesse puutuvad küsimused läbi arutada, omalt poolt vastusammuvaid plaane välja lükata ja vastu võtta.

Kõigi nende küsimuste teostamises on naiseltsilistel suur ja laialdane tööväli ja võitlus ees, millest teda meie kollektiivne organisaator ja agitaator (ajakiri) peab aitama.

Kuid ajakirjandus saab neid ülesandeid täita siis, kui iga naistööline, kodupere-naine, naiskolhoosnik ja kehvik-keskmik-üksikmajapidajad naisterahvad kõik aktiivselt ajakirjanduse omaduse ja arvulise tõstmise eest võitlevad ja kõik selleks teevad, et uusi lugejaid ja kirjasaatjaid juurde võita. Iga naistööline peab ise ajakirja tellija olema ja ühe lugeja juurde võitma. Naiseltsilised peavad kohtadele lugejate, kirjasaatjate ja ajakirja laialilaotajate ringid organiseerima.

Lugejate ringide kaudu saame teada lugejate arvamist ajakirja kohta, lugejate ring peab toimetusele näitama ajakirja puuduseid ja ta annab ajakirjale edasi ka lugejate ettepanekud ja sooviavaldused, organiseerib lugejate konverentse ja kirjasaatjate nõupidamisi.

„Naistöölise ja naiskolhoosniku“ kirjasaatjate, lugejate ja levitajate ringid kuulutage end ajakirjanduse väerinna lööklasteks ja kutsuge välja ka teisi asutusi, vabrikuid, kolhoose, sovhoose ja külanõukogusid sotsialistilisele võitlusele meie ajakirja lugejate ja kirjasaatjate arvu tõstmiseks. Sotsialistilise võitluse käigust ja lööktööst kirjutage omas ajakirjas. Kõik sõnumid saatke „Külvaja“ kirjastuse „Naistöölise ja naiskolhoosniku“ toimetusele (Ленинград Улица 3 июля дом 48).

Ajakiri „Naistööline ja naiskolhoosnik“ ilmub kord kuus — 12 nr. aastas. Tellimisehind aasta peale — 1 rubla. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused ja „Külvaja“ kirjastuse kioskid.

Seltsimeheliku tervitusega

„Naistöölise ja naiskolhoosniku“
Toimetus.

44981

Hind 40 kop.

Ответственный ред. Виснапу
Технический редактор: Юргенфельдт
Издание № 134. Сдано в производство 25/X 1932 г.
Подписано к печати 29/X 1932. Формат 74 × 105. 2¹/₄ печ. листа.
Кегль 10. 1 печ. лист 84.320 зн. Всего зн. 189.720

„Работница и колхозница“ № 39-40

на эстонском языке

Издательство „КЮЛЬВАЯ“, Ленинград 31, улица 3-го июля, № 48

Ленгорлит № 60592 Тираж 2000 экз. Заказ № 3539.
Тип. „Кюльвая“, Ленинград, ул. Дзержинского 49. Изд. „Кюльвая“.